

PANORAMA

Poudarek na evropski regionalni in mestni politiki

POMLAD 2020 / št. 72

Madžarska se nadeja svetlejše prihodnosti

KOMISARKA
FERREIRA SE
VRAČA
V REGIJE

INTERREG:
ČEZMEJNO
SODELOVANJE

PANORAMA

KAZALO

UVODNIK: Elisa Ferreira, evropska komisarka za kohezijo in reforme.....	3
INTERVJU: Komisarka Ferreira spregovori o svojih prizadevanjih v svoji zahtevni novi vlogi	4
DOSEGANJE CILJEV V REGIJAH: izpostavljam 34 regionalnih komunikacijskih kampanj	8
PODATKOVNA TOČKA: Ocene kohezijske politike kažejo na odstopanja med državami članicami	10
INTERREG: 30 let čezmejnega sodelovanja.....	12
INTERVJU: Kostas Raftopoulos o vlogi vnaprejšnje krepitev upravne zmogljivosti.....	20
REGIJE V ZAOSTANKU: strategije in politike za pomoč zaostajajočim regijam EU pri njihovi krepitvi.....	22
YOUTH4REGIONS: mlada novinarka poroča o svojem nedavnem obisku Porta, kjer se je udeležila Foruma MEST.....	26
MADŽARSKA: priprava ambicioznih načrtov za naložbe v pametnejšo, konkurenčnejšo in trajnostno prihodnost.....	28
SKLADI ESI: finančni instrumenti podvojili naložbe v projekte	36
KRATKE NOVICE	37
HIT: nova Interregova orodja za zagotavljanje usklajenega pristopa k učinkovitemu izvajanju projektov	38
EU DATATHON 2020: prijavite se zdaj in se potegujte za svoj delež nagrade v skupni vrednosti 100 000 EUR.....	41
Z VAŠIMI BESEDAMI: regija Baltskega morja družno spodbuja sodelovanje in pionirske dejavnosti	42
PROJEKTI: opisi uspešnih projektov s Češke, Hrvaške, Srbije, Estonije in Nemčije	43

4

12

23

26

28

44

UVODNIK

Kljub omejevanju socialnih stikov moramo držati skupaj: to je kohezija, to je Evropa

Evropa – in svet – se spopadata z največjo krizo, kar jih pomnimo, ki ogroža naše zdravje in zdravje naših najbližjih. Je grožnja našemu gospodarstvu, naši koheziji in naši pripravljenosti, da kot Evropejci skupaj prebrodimo to krizo.

S tem v mislih naj jasno povem: kohezijska politika se mora spoprijeti s tem izzivom. Ukrepati moramo takoj, ne smemo se skrivati za procesi in postopki, medtem ko Evropejci umirajo.

S ponosom lahko rečem, da se z izzivom že spoprijemamo. Evropska komisija je pripravila sveženj nujnih ukrepov – Naložbena pobuda v odziv na koronavirus (CRII) –, ki sta jih potrdila Svet in Evropski parlament. Vse to smo storili v samo treh tednih.

Hitra priprava in sprejetje pobude CRII je svojstven rekord. Toda osredotočimo se na same ukrepe, ki so zares revolucionarni. Z njimi so bila sproščena različna neporabljena sredstva za takojšnje financiranje iz strukturnih skladov (npr. letošnji zneski predhodnega financiranja). Denar je že na voljo za tri nujno potrebne kategorije: zdravstveno opremo za reševanje, pomoč MSP za ohranitev njihove dejavnosti in pomoč delavcem za ohranitev njihovih plač. Obenem smo povečali obseg Solidarnostnega sklada, da bo zajemal tudi zdravstvene krize.

Ti ukrepi že veljajo. Državam članicam pri izvajanju teh ukrepov aktivno pomagajo specializirana projektna skupina in skupine v posameznih državah. Vse kohezijske programe pozivam, da takoj in v največji možni meri izkoristijo te zmogljivosti.

Toda ne spimo na lovorikah. Komisija je prisluhnila Evropskemu parlamentu ter nacionalnim in regionalnim organom, zato je 2. aprila predlagala nov sveženj ukrepov, imenovan CRII+. Ti bodo omogočali največjo možno mero prožnosti: prenose med vsemi kohezijskimi skladi, regijami in cilji politik. Da bo pot do hitre izvedbe lažja, smo odobrili 100-odstotno stopnjo sofinanciranja EU, nameravamo pa tudi kar najbolj poenostaviti upravne postopke.

Živimo v časih brez primere, zato mora biti brez primere tudi naš odziv. Utegne biti zastrašujoče, toda preteklost kohezijske politike me navdaja z optimizmom. ESRR je bil ustanovljen kot odgovor na naftno krizo in tegobe, ki so jih prinesli stečaji, padec industrijskega sektorja in brezposelnost. Kohezija se je tudi takrat spoprijela z izzivom – mi pa lahko to ponovimo danes.

To je naš enkrat in edinstven trenutek. Nanj so nas pripravili vaša strokovna usposobljenosti in izkušnje. Pokažimo Evropi – in svetu –, kaj zmore kohezijska politika. Izkoristimo vsak evro, ki je na voljo s kohezijsko politiko, da stvari zares obrnemo na bolje, da ublažimo krizo zdaj in podpremo okrevanje v prihodnjih letih. Pokažimo, kaj pomeni biti Evropejec: ni pomembno, s kakšno krizo se spopadamo, zapostavili ne bomo nobene osebe in nobene regije.

Upam, da se bomo kmalu zopet srečali. Do takrat pa ne pozabite, da je uspešnost vašega dela ključnega pomena. Predvsem pa vam in vašim najbližjim želim obilo varnosti in zdravja. ■

Elisa Ferreira

Evropska komisarka za kohezijo in reforme

INTERVJU S KOMISARKO

Nazaj k regionalnemu razvoju – njenim koreninam

Komisarka Ferreira je Simonu Littonu, uredniku revije Panorama, zaupala svoje misli o novi vlogi, ki jo ima v GD za regionalni razvoj

Po skoraj štirih letih v banki Banco de Portugal – in v nadzornem odboru ECB – se Elisa Ferreira, nova komisarka za kohezijo in reforme, vrača k svoji prvi ljubezni: razvojnim projektom in spoznavanju ljudi, katerih življenja želi spremeniti.

Kako ste se odzvali, ko ste bili predlagani za komisarsko za kohezijo in reforme?

Zelo sem bila vesela, saj sem do tega trenutka počela kopico drugih stvari, zato sem imela občutek, da se vračam domov oz. k nečemu, kar mi je zelo blizu. Svoje poklicno življenje sem začela v akademskem svetu, kot javna uslužbenka sem se ukvarjala s težavami regionalnega razvoja. V letih 1988–1992 sem delo opravljala v javni agenciji ene

od regij, in sicer kot podpredsednica portugalske usklajevalne komisije za severno regijo. Nato sem postala ministrica za okolje in pozneje ministrica za načrtovanje. Zato so mi vse te težave zelo blizu.

Je dolgo trajalo, da ste se znašli v svoji vlogi, ali ste imeli občutek, da se lahko takoj lotite dela?

Ne bi rekla, saj dolgo nisem bila aktivna na tem področju. Bila sem članica tako portugalskega kot Evropskega parlamenta, prvega v letih 2002–2004, drugega pa v letih 2004–2016. Bila sem članica uprave in od leta 2016 viceguvernerka centralne banke Portugalske. Delovala sem na zakonodajnem področju in pozneje na področju bančnega nadzora, ki sta veliko bolj pusti in abstraktni področji, kjer imamo namesto s ljudmi ali razvojem na terenu opravka s pravili.

Želim preveriti, kaj se dogaja na terenu, ter razumeti in spremeniti stvari. Regionalni razvoj ter kohezija in reforme mi omogočajo, da sem pri svojem delu bolj praktična in manj odtujena od posledic svojega dela. Rada vidim vpliv našega dela.

Težave so zdaj drugačne. Toda še vedno lahko vidim neprekinjeno črto, ki me povezuje s časom, ko je to bilo moje primarno delo.

Službo ste nastopili v zahtevnem času, ki ga zaznamujejo nenehna proračunska pogajanja in zapleti z brexitom. Menite, da bi deležnike morali skrbeti dejavniki, ki ogrožajo prihodnost politike?

Da, to nas mora skrbeti, saj bomo naredili veliko napako, če bomo kohezijsko politiko jemali kot nekaj samoumevnega. Kohezijska politika je absolutno

“ ... če bomo kohezijsko politiko jemali kot nekaj samoumevnega, bomo naredili veliko napako. Kohezijska politika je absolutno ključnega pomena za delovanje notranjega trga in celotnega modela, ki smo ga ustvarili. ”

ključnega pomena za delovanje notranjega trga in celotnega modela, ki smo ga ustvarili. Ta model temelji na načelu odprte konkurence. Če šibkejše regije tekmujejo z najbolj razvitimi brez vsakršnih omejitev, kot so denimo trgovinske omejitve, možnost devalvacije valut ali mehanizmov samozaščite – kot se je dogajalo v času pred nastankom EU – torej če imamo odprto konkurenco, potem zmagovalec pobere vse. Zato je bistvo tega projekta, da četudi konkurenca narekuje pravila, je na voljo podpora, ki spodbuja zблиževanje najšibkejših partnerjev.

Ta načela so se zdaj znašla pod vprašanjem. Pojavila se je grozna razprava o tem, kdo je zmagovalec in kdo poraženec, ko je govor o 1 % celotnega bogastva. Državljanom ne povemo, kolikšno korist imajo posamezne države, ker so del tega skupnega projekta, ker imajo možnost prodajati vsem drugim partnerjem in ker njihov glas šteje v tem težavnem globaliziranem svetu. Državljanom pozabimo pojasniti gospodarske prednosti tega projekta.

Proračun je po definiciji mehanizem prerasporeditve. To je ključnega pomena za delovanje vsake družbe. Proračun ni instrument, kjer prejmeš to, kar si vložil. Bolje moramo znati povedati, kaj je *raison d'être* oziroma razlog, zakaj imamo te mehanizme, in kaj z njimi počnemo.

Ko sem bila potrjena na delovno mesto, sem GD za regionalni razvoj povprašala, kakšna je vrednost goljufij v primerjavi s sredstvi, ki jih upravljamo. Povedali so mi, da ta vrednost znaša 0,86 %, s čimer pa se ljudje ne strinjajo, saj mediji goljufijam dajejo veliko težo in jih hitro izpostavijo.

Seveda moramo biti na področju goljufij zelo strogi, vendar o njih ne smemo govoriti brez upoštevanja relativnega pomena in brez osredotočanja na preostalih 99%. Menim, da ne smemo pozabiti na kontekst obravnavanega področja, naj bo to proračun ali razsežnost goljufij; zelo previdni

moramo biti, da ne izgubimo tistega, kar se splača obdržati in da se izognemo razpravam, ki so na meji sprejemljivega.

Predsednica Ursula von der Leyen je razglasila nekatere krovne ambicije, ko je začela delovati sedanja Komisija, predvsem zeleni dogovor in strategijo za digitalno Evropo. Kakšen bo doprinos kohezijske politike k doseganju teh ciljev?

To je pomemben cilj in nov model rasti za Evropo. Instrumenti, s katerimi to zagotavljamo, so predvsem kohezijski skladi, torej „stari skladi“, ki spodbujajo

Komisarka Ferreira s portugalskim predsednikom vlade Antóniom Costo (levo) in Johannesom Hahnom, komisarjem za proračun, na srečanju „Friends of Cohesion“ 1. februarja 2020 v mestu Beja na Portugalskem

Most čez reko Minho povezuje špansko mesto Tui s portugalskim mestom Valença do Minho

zbliževanje. Res je, kohezijska politika že dosega in bo tudi v prihodnje dosegala točno te cilje v projektih, ki jih predlagajo upravičenci, regije in občine.

Če želimo urediti notranji prometni sistem, tega ni mogoče storiti na podlagi onesnažujoče, stare tehnologije, tudi če se tega lotimo v nerazviti regiji.

Če želimo podpreti MSP, se je treba ozreti v prihodnost in računati na digitalno podporo. Za digitalne projekte, kot je denimo zagotavljanje širokopasovne povezave v najbolj oddaljenih regijah, je bilo porabljenih že 20 milijard EUR, da lahko premostimo razliko v konkurenčnosti med temi regijami in velikimi središči.

Ta cilja je mogoče podkrepiti s številnimi primeri, tako digitalnimi kot zelenimi, ki so že del obstoječega finančnega okvira. Toda v naslednjem okviru bosta še okrepjena, saj je Komisija že predlagala dodelitev sredstev za tovrstne projekte. Skrbi nas, da ne bi najšibkejši partnerji, naj so to ljudje, delavci, MSP, občine ali regije, zaostajali s tehnološkega vidika

in vidika potrebne večje učinkovitosti. Zato morajo biti zeleni.

Posebno pozornost namenjamo tudi regijam, ki prehajajo na brezogljnično gospodarstvo ali sprejemajo okolju prijaznejšo strategijo. Nekatere so skoraj v celoti odvisne od delovnih mest in dejavnosti, povezanih z ogličnimi industrijskimi panogami oz. industrijskimi panogami, ki proizvajajo emisije ogljika. Tem regijam ob dostopu do regionalnih in socialnih skladov nudimo dodatno podporo s skladom „Just Transition Fund“ za pomoč pri teh specifičnih in zelo resnih primerih.

Na začetku svoje kariere ste se ukvarjali z izvajanjem projekta Interreg na Portugalskem, zato imate nekatere neposredne izkušnje s terena. Kako kot komisarka gledate na svoj odnos z različnimi akterji na različnih ravneh?

Kot podpredsednica portugalske usklajevalne komisije za severno regijo sem bila del enega prvih projektov sodelovanja, ki je prejel sredstva in podporo programa Interreg. Projekt je zajemal regijo

na severu Portugalske, ki ima približno 3,8 milijona prebivalcev, in Galicijo v Španiji, ki je približno enako velika.

To sta bili in sta še zelo mladi ter obrobni regiji z velikim številom MSP in zelo aktivnih ljudi. Kljub temu ju je razmejevala umetna meja. Toda to je bilo življenje pred vstopom v EU – z njuno pridružitvijo se je veliko spremenilo. Ena od sprememb je bil odnos med državama in tema regijama, zato smo začeli sodelovati z regionalno vlado Xunta de Galicia.

Spoznali smo, da imamo zelo velike razloge za sodelovanje. Začeli smo z infrastrukturo, mostovi, cestami in okoljem.

Zelo sem vesela, da se na meji zdaj odvijajo projekti in da potekajo komunikacija ter številne dejavnosti. Seveda tudi menim, da je treba vse skupaj nekoliko racionalizirati, saj je za sodelovanje na voljo veliko projektov in programov. Biti moramo izbirčnejši. Toda prav neverjetno je videti, da sosedje drug na drugega zdaj gledajo kot na partnerje ter sodržavljane in ne več

tujce. Poznajo se in lahko delujejo vzajemno. Zame je to bistveni element, da je Evropa lahko Evropa.

Nam lahko kaj poveste o svojih izkušnjah in načrtih za obisk projektov ter na splošno o pomenu komunikacije za to politiko?

Želim obiskati projekte in preveriti stanje na terenu. Kraji se med sabo razlikujejo, toda med sabo si lahko izmenjujemo številne pozitivne eksperimente. Docela drugače je obiskati kak kraj kot pa brati njegov opis v knjigi ter videti in občutiti energijo ljudi, s katerimi govoriš, saj mora razvoj potekati od spodaj navzgor in biti podprt od zgoraj navzdol. Treba se je pogovarjati z deležniki, jih spoznati in razumeti, da jim lahko pomagamo opredeliti področja razvoja.

Do sedaj sem prednostno obiskala Šlezijo, Grčijo in vzhodno Nemčijo, obiskati pa nameravam še številne druge regije. Zelo si prizadevam in zelo me zanimajo

pogovori z ljudmi, izvedeti skušam, kakšni so njihovi novi pogledi in kako jim lahko pomagamo pri ogljičnem prehodu.

To seveda spremlja tudi finančna podpora. S pogajanji smo uspeli zagotoviti – to je predlog Komisije – dodatne 7,5 milijarde EUR sredstev za podporo tem ukrepom za prehod. Ta denar bo skupaj z ostalimi instrumenti združen v naložbeni okvir, ki utegne znašati tudi 100 milijard EUR in bo okvirno razdeljen med države članice glede na potrebe regij z vidika delovnih mest in gospodarske odvisnosti.

Regije, v katere menimo, da bi morala biti usmerjena ta posredovanja, smo že izbrali. O podrobnostih se pogajamo in jih izpopolnjujemo z državami članicami, posebno skrb pa posvečamo neposredni povezavi z zelenim dogovorom.

Upam, da bom do konca svojega mandata uspela obravnavati zadostno število raznolikih primerov. Od težav velja

omeniti težave v mestih, najbolj oddaljenih regijah, obrobni regijah, gorskih območjih in na podeželju, staranje prebivalstva ... na nas je, da mislimo na vse.

Izziv je velik, toda imamo čudovito skupino zelo izkušenih ljudi, ki so me zelo toplo pozdravili v svoji sredini in ne najdem pravih besed, da se jim zahvalim. Razumejo, da je moj cilj poskrbeti za rezultate in ne ustvariti številne nove mehanizme, zaradi katerih ljudje na terenu ne bodo mogli prepoznati, kaj Evropa počne za njihova življenja in življenja njihovih otrok. To je namen našega dela. ■

Sodobni muzej v Šleziji, zgrajen na mestu nekdanjega poljskega premogovnika v Katovicah, je ohranil prvotni jašek, ki je bil preoblikovan v opazovalni stolp

Tematski park v St. Margarethen, Avstrija

Cité de la Mer v Cherbourgu, Francija

Zgodovinsko središče v mestu Ioannina, Grčija

KOMUNIKACIJA:

EU ustvarja spremembe na terenu

Od novembra 2018 do decembra 2019 je potekala kampanja obveščanja „EU dosega rezultate v regijah“, v središču katere je bilo 34 lokalnih pobud, ki jih je sofinancirala EU, v okviru 34 regionalnih kampanj v 5 državah članicah (v Avstriji, Franciji, Grčiji, Italiji in na Švedskem).

V središču kampanje so bili znani in priljubljeni kraji, kjer so si oblasti prizadevale spremeniti življenje državljanov in čigar razvoj in/ali modernizacijo so podpirali regionalni skladi EU.

V vsaki regiji je potekala enomesečna kampanja, katere cilj je bil prikazati, kako EU ustvarja spremembe na lokalni ravni. Pobude so vključevale: šolo v Guadeloupu (Francija), gledališče na Peloponezu (Grčija), smučišče v Mellersta Norrland (Švedska), varovanje živali in biotske raznovrstnosti v Övre Norrland (Švedska) in deželi Abruzzo (Italija), grad na Tirolskem (Avstrija), železniško progo na Siciliji (Italija), muzej v Normandiji (Francija), zabaviščni park na Gradiščanskem (Avstrija), območja za pešce v Epirju (Grčija) in mnoge druge.

V vsaki regionalni kampanji je bilo uporabljenih več komunikacijskih kanalov:

- ▶ oglaševanje v mestih, digitalni oglasi na lokalnih spletnih mestih in straneh družbenih medijev; npr. plakat, ki je bil prikazan na glavni železniški postaji v Firencah (Italija);

- ▶ postavitve interaktivnega fotoavtomata, v katerem so se lahko lokalni prebivalci fotografirali, en tak fotoavtomat je bil na primer postavljen na Gradiščanskem;
- ▶ partnerstva z lokalnimi mediji in/ali lokalnimi vplivniki: v regiji Grand Est (Francija) smo v sodelovanju z lokalnim vplivnikom ustvarili videoposnetek na kraju samem, bloggerski zapis in objave na straneh družbenih medijev;
- ▶ vizualni elementi za objavo na straneh družbenih medijev (in komunikacijska orodja);
- ▶ organiziranje lokalnih dogodkov skupaj z regionalnimi predstavniki, Evropsko komisijo in avtorjem projekta.

Dobra novica!

Kampanja bo v letu 2020 stekla v 16 novih regijah v 5 državah članicah (v Franciji, Grčiji, Italiji, na Irskem in Nizozemskem).

Projekti bodo v naslednji fazi obravnavali predvsem okoljsko problematiko. V središču več kampanj bodo naravni rezervati, ki imajo pomembno vlogo pri varovanju živalske in biotske raznovrstnosti, obnova obalnega območja, zelen univerzitetni kampus in spodbujanje „mehke mobilnosti“ z obnovo kolesarskih poti, okolju prijaznimi avtobusi in območji za pešce. Med ostalimi temami za leto 2020 bodo med drugim tudi kulturna dediščina, kultura, prevoz idr.

Medtem ko kampanja „EU dosega rezultate v regijah“ deluje v okviru predlogov Evropske komisije za evropski zeleni dogovor, njen cilj ostaja enak: ozaveščati o ukrepih in rezultatih EU na regionalni ravni.

KLJUČNE ŠTEVILKE KAMPANJE

475 000
obiskov

SPLETNEGA MESTA
REGIO

23 000
slik

v INTERAKTIVNEM
FOTOAVTOMATU

17
partnerstev

z LOKALNIMI
MEDIJI

26
partnerstev

z LOKALNIMI
VPLIVNIKI

Vpliv na vključevanje državljanov

Testi, ki so bili izvedeni v državah pred in po kampanjah, so pokazali, da:

- ▶ lokalizacija ustvarja čustvene vezi: obveščanje o lokalnih in regionalnih krajih prek kampanje je bilo ključnega pomena pri navezovanju stikov s ciljnim skupinami – npr. na Švedskem je ta delež dosegel 71 %, v Italiji pa 93 %.
- ▶ EU lahko z nagovarjanjem na lokalni ravni svoja sporočila širi transverzalno: sklicevanje na lokalno in lokalizirane strategije dosegajo skoraj enako raven vključevanja tako med proevropskimi ciljnim skupinami kot med evroskeptiki.

Na primer, 65 % evroskeptikov v eni od francoskih regij je pozitivno ocenilo zmožnost kampanje, da posreduje informacije o sodelovanju EU.

- ▶ Prav tako je bilo ugotovljeno, da državljane bolj zanimajo informacije o projektih in krajih, ki jih EU trenutno financira v njihovi regiji. V povprečju je 75 % zajetega regionalnega prebivalstva izrazilo naklonjenost prihodnji kampanji, ki bi predstavila najnovejše znamenitosti in lokacije v njihovi regiji. ■

VEČ O TEM

<https://europa.eu/!Qt64gt>
#EUinmyRegion!

Smučarski stadion Östersund, Švedska

Obalno območje v Torre del Cerrano, Italija

PODATKOVNA TOČKA

Ocenjevanje kohezijske politike v državah članicah

Ocenjevanje je ključna razsežnost oblikovanja kohezijske politike, saj s trdnimi dokazi potrjuje rezultate in vplive posredovanj, zato je v pomoč pri načrtovanju in izvajanju politike.

Pravila glede načrtovanja in izvajanja kohezijske politike se vse bolj osredotočajo na ocenjevanje vplivov. V obdobju 2014–2020 so morale države članice (prvič) oceniti uspešnost, učinkovitost in vpliv ciljev posameznega programa. Pravila kohezijske politike veljajo za Evropski sklad za regionalni razvoj, Evropski socialni sklad in Kohezijski sklad.

V nadaljevanju so predstavljene podrobnosti glede obsega, poudarkov in lastnosti nacionalnih ocenjevanj. Podlaga zanje je odprt nabor podatkov, tj. ocene programa kohezijske politike (od 2015 do danes), ki se redno posodablja.

Kaj je pod mikroskopom ocenjevanja?

Večina ocen obravnava vprašanja glede izvajanja in preučuje napredek pri doseganju ciljev. Osredotočajo se na usklajenost projektov in ukrepov s cilji programov ter na uspešnost in učinkovitost njihove izvedbe. Preučujejo tudi, ali bodo razpoložljiva sredstva porabljena in ali bodo doseženi zadani cilji, zlasti cilji glede okvira uspešnosti.

V programskem obdobju se pozneje izvedejo še ocene vpliva, ko je večina ukrepov ne le izvedenih, ampak se že tudi kažejo njihovi rezultati.

Veliko dokazov, raznoliki pristopi

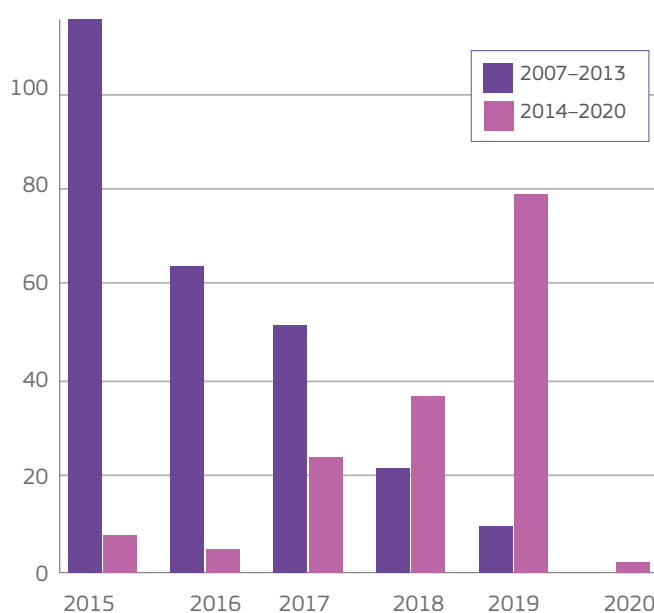
Države članice so od leta 2015 opravile več kot 1 000 ocen, pri čemer so obravnavale različne sklade, teme in regije ter spremljale napredek izvajanja in/ali vpliv posredovanj. Nanašajo se tako na programsko obdobje 2007–2013 kot tudi na programsko obdobje 2014–2020.

Število ocen se med posameznimi državami članicami zelo razlikuje. To odraža znatne razlike v deležu in obsegu financiranja naložb, številu programov v posamezni državi članici in predlaganem pristopu k načrtom ocenjevanja. Poleg tega nekatere države raje opravijo veliko število manjših ocen, drugim pa so ljubše skupne ocene.

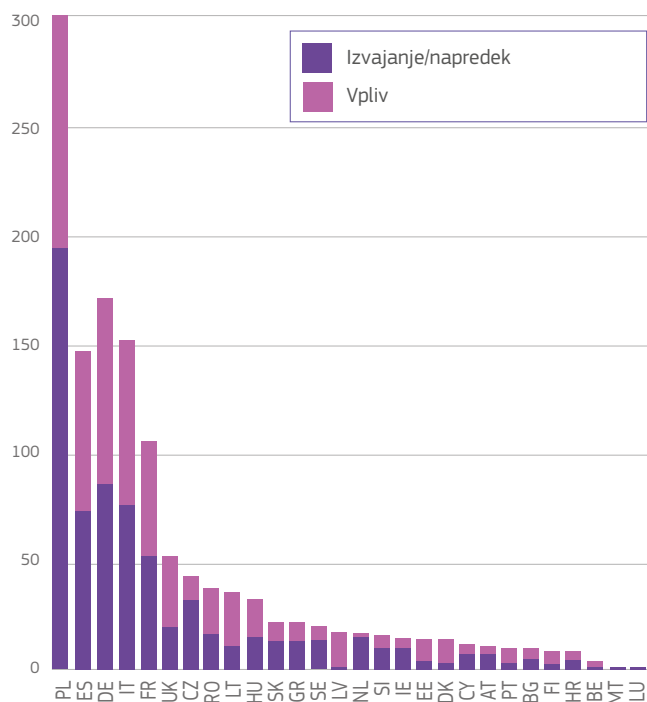
Katere teme so bile najbolj zastopane v obdobju 2014–2020?

Na polovici programskega obdobja se večina ocen osredotoča na družbene teme, delno tudi zaradi zahteve, glede na katero so morale države članice ocene vpliva pobude za zaposlovanje mladih opraviti do konca leta 2015 in 2018.

ŠTEVILO OCEN VPLIVA PO LETIH IN PROGRAMSKIH OBDOBJIH

ŠTEVILO OCEN PO DRŽAVAH IN VRSTI (OD LETA 2015)

Zaključene ocene se bolj osredotočajo na ukrepe, ki jih je mogoče hitreje izvesti, kot je denimo spodbujanje trajnostnega in kakovostnega zaposlovanja, od katerega imajo prebivalci EU neposredno korist.

Razporejenost ocen glede na tematske cilje je mogoče filtrirati po državah in skladih (nekateri ocene se lahko nanašajo na več skladov).

Osredotočanje na raziskave in inovacije

Ob upoštevanju zahtev glede tematske osredotočenosti je velik delež naložbenih virov ESRR namenjen krepitvi raziskav, tehnološkega razvoja in inovacij. Najvišji zneski, načrtovani za izboljševanje infrastrukture za raziskave in razvoj, spodbujanje poslovnih naložb v raziskave in razvoj ter vzpostavljanje povezav in iskanje sinergij med podjetji, raziskovalnimi in razvojnimi središči ter visokošolskimi izobraževalnimi ustanovami, so bili namenjeni Poljski, Španiji in Nemčiji. Poljska ima tudi največje število ocen, čeprav so se te do zdaj osredotočale zlasti na postopke in spremljanje.

Katere so najnovejše opravljene ocene?

Končna poročila o ocenah so na voljo v knjižnici ocen, ki so jih države članice že opravile; knjižnica omogoča filtriranje in iskanje ocen. Poročila so po večini na voljo v nacionalnih jezikih s povzetki v angleščini. ■

VEČ O TEM

Delo Komisije na področju ocenjevanja kohezijske politike: <https://europa.eu/!XG63nD>

Letni povzetki ocen z letnimi poročili o porabi sredstev iz skladov:

<https://europa.eu/!MB77Fq>

Za več informacij pišite na naslov:

REGIO-EVAL@ec.europa.eu

Ali imate kakšno vprašanje, za katero si želite, da bi bilo obravnavano v naslednjih prispevkih v okviru PODATKOVNE TOČKE *Panorame*?

Ali obstaja kakšen sklop podatkov, za katerega si želite, da bi ga vključili v platformo odprtih podatkov o skladih ESI?

Če je tako, pišite na e-naslov: REGIO-EVAL@ec.europa.eu

Sledite razpravi na TWITTERJU [#ESIFopendata](https://twitter.com/ESIFopendata)

ali se naročite na naše glasilo: http://ec.europa.eu/newsroom/index.cfm?service_id=788

Čezmejna izmenjava in vzajemnost

Interreg

30 years together

Interreg, osrednja shema EU za čezmejno sodelovanje na nacionalni in regionalni ravni, obeležuje 30. obletnico svojih dosežkov ter si prizadeva za še več sodelovanja v prihodnje. V letu 2020 se bomo osredotočali na tri glavne teme, ki izpostavljajo bistvo programa Interreg, in se hkrati odzvali na glavne težave državljanov.

Sredstvi programa Interreg že od leta 1990 podpiramo čezmejne programe sodelovanja med regijami, lokalnimi oblastmi in državljani. Z njihovo pomočjo smo financirali več tisoč projektov in pobud, ki so pomagali zmanjšati ovire in zblížati ljudi. Program Interreg oziroma Evropsko teritorialno sodelovanje, kot je tudi znan, je v osrčju evropskega ideala, saj spodbuja regije in države, da se spoprimejo z izzivi, ki jih je mogoče reševati samo s sodelovanjem.

S proslavami skozi celotno leto 2020 bodo na voljo številne priložnosti za predstavitev dosežkov programa Interreg. To bo tudi priložnost, da se osredotočimo na prihodnost in sprožimo razpravo o politiki sodelovanja v obdobju po letu 2020. Čeprav program Interreg obsega čezmejno, nadnacionalno in medregionalno sodelovanje, je njegov namen utrditi sodelovanje v bolj trajnostnem okolju politik, na primer, z makroregionalnimi strategijami in kontaktnimi točkami za meje.

Program Interreg pooseblja eno od temeljnih vrednot EU: sodelovanje med ljudmi, regijami in državami blizu nas. V času, ko nekateri državljani vse bolj zrejo vase, v političnih dialogih pa bolj kot ne prezremo dosežke Evrope, je program Interreg sprožil ukrepe za premostitev tovrstnih ovir in hkrati s sodelovanjem pomagal okrepeti ter povezati Evropo.

Program Interreg se že spopada s podnebnimi spremembami in prispeva k bolj zeleni Evropi. Mlade spodbuja, da delajo ali študirajo v tujini, in podpira pobude za učenje jezika sosednjih držav ali prostovoljno sodelovanje pri projektih. Pomaga nam potovati med državami, iskati delo v evropskih obmejnih regijah ali izven EU oziroma nam omogoča dostop do storitev, ki so najbliže našemu domu.

Vsi smo sosedje

Vsi jih imamo – in pomembni so! Sodelujemo, delamo skupaj, skupaj sprejemamo odločitve in skupaj ustvarjamo nove priložnosti za boljšo prihodnost v našem skupnem evropskem prostoru. Sodelovanje še nikoli prej ni bilo tako pomembno, saj izzivi še nikoli prej niso bili tako globalni. Gozdni požari ne poznajo meja – širijo se s hribovja v doline in ne vprašajo za dovoljenje, ali smejo prečkati mejo. Enako velja za bolezni, onesnaževanje ali družbene nemire. Če je prizadeta ena stran meje, bo tudi druga.

Toda vsi vemo, da je skupna meja več kot le iskanje rešitev za skupne težave. Pomeni tudi, da znamo izkoristiti skupne priložnosti, skupne interese ter skupne življenjske sloge in kulturne navade. Skupaj ustvarjamo močne skupnosti in gradimo mostove med ljudmi na različnih straneh meja. Skupaj skrbimo, da imajo državljani boljši dostop do izobraževanja, zdravstvenega varstva ali delovnih mest. Skupaj izboljšujemo povezanost in dostopnost onstran meja ter obenem ohranjamo svojo varnost in varujemo dediščino ter naravo.

S sosedi imamo veliko več skupnega, kot mislimo. Evropa nas povezuje. Programi sodelovanja EU prek programa Interreg že 30 let skrbijo, da lahko sosedje skupaj razvijajo močne skupnosti,

tako ob notranjih kot ob zunanjih mejah. Na tisoče projektov, ki jih financira EU, prinaša konkretne koristi regijam ob mejah in onstran meja EU ter krepi zaupanje in spoštovanje med tistimi, ki si delijo skupni prostor.

TRISTRANSKI PRISTOP

Proračun programa Interreg v okviru enega od dveh ciljev kohezijske politike za obdobje 2014–2020 znaša 10,1 milijarde EUR, ki jih je prispeval Evropski razvojni sklad in so bila namenjena več programom sodelovanja, odgovornih za upravljanje financiranja projektov.

Obstaja 60 programov za čezmejno sodelovanje, 15 nadnacionalnih programov sodelovanja in 4 medregionalni programi:

- Čezmejno sodelovanje podpira sodelovanje med regijami NUTS III iz vsaj dveh različnih držav članic, ki ležijo neposredno na mejah ali ob njih.
- Nadnacionalno sodelovanje obsega regije iz več držav članic EU, ki tvorijo večja območja, in spodbuja boljše sodelovanje ter regionalni razvoj znotraj EU s skupnim reševanjem skupnih težav.
- Medregionalno sodelovanje je z geografskega vidika vseevropsko in obsega obsežnejša območja.

Pomoč današnji mladini

Mladi, stari od 15 do 29 let, predstavljajo 17 % prebivalstva EU. Vsi se spopadajo s skupnimi izzivi, kot so oslabljeni trgi dela ter pomanjkanje izobrazbe in možnosti za usposabljanje. Čeprav mladi niso imuni na krize, kot so globalno segrevanje, negotovost in vsesplošno pomanjkanje zaupanja v javne ustanove, je vsem skupna želja po boljši prihodnosti. EU nudi številne priložnosti, med drugim tudi boljšo mobilnost, ki so ključnega pomena za krepitev njenega položaja kot gospodarstva, ki temelji na znanju. ➤

NOVE VEŠČINE ZA MLADO GENERACIJO

V Podonavju poteka projekt „NewGenerationSkills“, v okviru katerega lahko mladi izkoristijo svoj potencial za poslovne in družbene inovacije, saj pridobijo ustrezne spretnosti, s katerimi bodo glasniki sprememb v svojih lokalnih skupnostih.

Projekt se je začel izvajati na lokalni ravni, njegov cilj pa je ustvariti ugodno okolje, v katerem bodo lahko mladi preoblikovali svoje inovativne ideje v podjetja z visoko dodano vrednostjo za družbo. Obenem je projekt nadgradnja mehanizmov sodelovanja za razvoj inovativnih lokalnih podpornih shem v obliki laboratorijev za inovacije, povezanih v nadnacionalno omrežje. Prepletanje inovacij in podpore za podjetništvo mladih bo pomagalo zmanjšati vrzel med izobraževanjem in spretnostmi nove generacije, ki jih potrebujejo, da se znajdejo v spreminjajočem se svetu dela.

Upati je, da bo ta postopek zagotavljanja podpore inovacijam mladih vodil v večjo gospodarsko uspešnost, zmanjšal beg možganov in pozitivno vplival na kakovost lokalnega delovnega/življenjskega okolja.

<http://www.interreg-danube.eu/approved-projects/newgenerationskills>

S programom Interreg in politiko sodelovanja že 30 let iščemo rešitve za mlade. Program Interreg mladim s sodelovanjem, sklepanjem partnerstev in izmenjavo znanja za izboljšanje stopenj izobrazbe ter veščin pomaga zagotavljati zaposlitvene priložnosti in izboljšuje mobilnost mladih s čezmejnimi pripravništvami in sodelovanjem med izobraževalnimi ustanovami.

Konkreten primer tega je nemško-danski obmejni projekt, imenovan „BELT“, ki si prizadeva izboljšati možnosti mladih, da delajo in se izobražujejo na obeh straneh meje, in tako povečuje njihove zaposlitvene možnosti. Drugod je več kot 1 000 pripravnikov sodelovalo v projektu „euregio-Experience“, v okviru katerega so lahko spoznavali svoje prihodnje zaposlitvene možnosti na trgu dela v nemško-nizozemskem obmejnem območju.

Program Interreg spodbuja nadnacionalna omrežja, s katerimi lahko mladi podjetniki izpopolnjujejo svoje veščine. V Podonavju je potekal projekt „NewGenerationSkills“, katerega namen je bil mladim omogočiti, da izrabijo svoj neizkoriščen potencial, tako da razvijajo svoje veščine in ustvarijo ugodno okolje za uresničevanje svojih inovativnih idej (glejte okvirček). Program Interreg prav tako izobražuje mlade, da so bolj ozaveščeni o globalnem segrevanju.

Projekt „Youth-together“, ki ga skupaj izvajata Madžarska in Srbija, pomaga mladim, da se prilagodijo bolj trajnostnemu načinu življenja. Program Interreg krepi zaupanje onstran meje, saj zagotavlja skupne javne storitve, do katerih imajo mladi enostaven dostop. Na primer, mladi v Franciji in Španiji imajo dostop do enake zdravstvene oskrbe

BOLJŠA OSKRBA ZA MLADE BOLNIKE V PIRENEJIH

Projekt, ki ga financira EU, je izboljšal dostop do zdravstvenega varstva za otroke, ki živijo v vzhodnih Pirenejih, saj pomaga zagotoviti, da bodo najmlajši bolniki deležni najboljšega možnega zdravljenja v tej gorati, oddaljeni in podeželski čezmejni regiji med Francijo in Španijo.

Pediatrični center v Cerdanyi je ekipi strokovnjakov dodelil nalogo, naj oblikujejo strategije za zagotavljanje optimalne bolnišnične in ambulantne oskrbe z združevanjem virov in izkušenj ter sklepanjem partnerstev za racionalizacijo stroškov.

Zmogljivosti, ki so plod tega dela, se izvajajo kot nepridobitne enote za otroke in mladostnike, stare od 0 do 17 let. Nudijo individualne načrte zdravljenja in 24-urno zdravstveno oskrbo, ekipe strokovnjakov – zdravniki, dietetiki in terapevti – pa pomagajo bolnikom in njihovim staršem naučiti se, kako se prilagoditi in dobro živeti z diagnozo.

<http://pediatrie-occitanie.alefpa.asso.fr/>

v bolnišnici Cerdanya, ki je prva tovrstna čezmejna zdravstvena ustanova v Evropi (glejte okvirček).

Razvoj občutka pripadnosti skupnosti se začne v mladih letih. Po zaslugi projekta „Interreg Volunteer Youth“ (IVY), ki poteka od leta 2017, je v programih in projektih sodelovanja sodelovalo že več kot 400 prostovoljcev, starih od 18 do 30 let. Projekt IVY je del evropske solidarnostne enote, ki nudi priložnosti za prostovoljno delo, pripravništvo in delovna mesta tako doma kot v tujini. >

MREŽA GLAVNIH SKUPIN MLADIH NA OBMOČJU JUŽNEGA BALTIKA (SB YCGN)

Lokalne skupnosti in tiste na mednarodni ravni vse bolj spoznavajo vrednost, ki jo ima sodelovanje mladih v demokratičnih procesih. Toda napredek pri izvajanju v praksi je bil počasen. Mladi še vedno niso upoštevani pri večini demokratičnih procesov. Interregov projekt „SB YCGN“ si prizadeva izboljšati možnost lokalnih akterjev na drugi strani meja, da vključijo mlade državljane v postopek odločanja in tako okrepijo participativno demokracijo. Ker je vključevanje mladih v politične procese težava, za katero meje ne obstajajo, je cilj projekta povečati čezmejne kompetence sodelujočih akterjev, da bo mogoče z vključevanjem državljanov, oblasti, političnih in družbenih skupin v partnerskih državah okrepiti evropsko povezovanje. Po zaslugi programa Interreg lahko mladi državljani izkusijo participativno demokracijo ne le doma, ampak se lahko tudi naučijo bolje razumeti svoje sosednje države.

<https://southbaltic.eu/-/sb-ycgn>

Zelena in podnebno nevtralna Evropa

Čeprav so bile meje postavljene, da dajejo občutek pripadnosti in skupne identitete, njihove omejitve za floro in favno ne veljajo. Zrak, voda, onesnaževanje tal in prekomerno izkoriščanje skupnih virov ne poznajo državnih meja. Da bomo lahko naše ekosisteme ohranili za prihodnje generacije, s programom Interreg že več kot 30 let spodbujamo sodelovanje pri okoljskih vprašanjih.

S projektom „LOS_DAMA!“ (glejte okvirček) si prizadevamo zaščititi zelena odprta območja, tako da v alpski regiji EU, ki obsega Avstrijo, Francijo, Nemčijo in Slovenijo, gradimo omrežje mest. Po zaslugi teh prizadevanj bomo z omrežjem alpskih mest oživili pomembna zelena območja. Evropska komisija je pravkar predstavila zeleni dogovor kot novo evropsko strategijo razvoja,

katere cilj je poskrbeti, da bo Evropa do leta 2050 ogljično nevtralna. Toda nekaj je kristalno jasno: zelena in podnebno nevtralna Evropa je mogoča samo s sodelovanjem. To predstavlja program Interreg in si za to prizadeva že 30 let. ■

VEČ O TEM

https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/factsheet/interreg30_en.pdf

<https://interreg.eu/about-interreg/>

ZAŠČITA OBMOČIJ, POVEZOVANJE LJUDI

Gre za usklajeno prizadevanje v alpskih mestnih regijah za boj proti širjenju mestnih območij ter ohranitev ogroženih zelenih območij in krajin v mestih ter v njihovi okolici, ki so posledica neverjetno hitre rasti mest. Območja, namenjena rekreaciji ali kmetijstvu, izginjajo, pomembni življenjski prostori živali so uničeni, barjem grozi, da se bodo izsušila, vse skupaj pa dodatno prispeva k podnebnim spremembam.

Namen projekta „LOS_DAMA!“, ki ga financira EU, je povezati mestne in regionalne deležnike, da zaščitijo za življenje primerna odprta območja ter med sabo povežejo ljudi in zelena območja v celotni regiji. Cilj je povečati ozaveščenost državljanov o pomenu zaščite in upravljanja predmestnih ter pogosto kmetijskih krajin v večjih alpskih metropolitanskih območjih in njihovi okolici.

V okviru projekta poteka razvoj različnih metod za hitrejšo skupno izvajanje načrtov za zaščito in upravljanje predmestnih krajin na trajnosten način, v pripravi pa je tudi več vsestranskih pristopov k upravljanju krajin.

Prav tako je bilo v okviru projekta ustanovljeno omrežje metropolitanskih alpskih mest, tj. združenje mestnih in metropolitanskih organov, zavezanih sodelovanju z deležniki za izboljšanje zelenih območij in razvoj zelene infrastrukture.

https://www.alpine-space.eu/projects/los_dama/en/home

USTVARJANJE BOLJ ZDRAVIH IN PEŠCEM PRIJAZNIH MEST

Projekt „CityWalk“ pomaga 10 mestom v Podonavju z izboljšanjem pogojev za pešce in spodbujanjem okolju prijazne mobilnosti zmanjšati onesnaževanje, hrup in zastoje.

Partnerska mesta izvajajo manjše pilotne ukrepe za bolj pešcem prijazne površine in oblikujejo predloge politik. Čeprav je poudarek na hoji, je bil za projekt uporabljen celosten pristop k povečanju mobilnosti v mestih z učinkovitim združevanjem javnega in zasebnega prevoza.

Med spremembami, ki spodbujajo hojo, bi lahko bilo tudi preurejanje ulic, kjer bi prednost imeli pešci in ne avtomobili. Preučili so se tudi t. i. mehki ukrepi, katerih namen je spodbuditi ljudi, da pustijo svoje avtomobile doma, npr. s programi ozaveščanja, ki spodbujajo hojo in njene koristi za zdravje.

<http://www.interreg-danube.eu/approved-projects/citywalk>

PROGRAM INTERREG PRAZNUJE SVOJ 30. ROJSTNI DAN Z NOVO PODDAJO: „TO JE EVROPA“

Nova Interregova poddaja z naslovom „This is Europe“ prinaša osebne zgodbe povprečnih Evropejcev, katerih življenja dobivajo novo podobo zaradi čezmejnega sodelovanja.

V tej seriji vas novinarka Shahidha Bari popelje na pot po Evropi, od Baltskega morja do Balearskih otokov in še kam.

V prvi epizodi lahko prisluhnete, kako si skupnost programa Interreg prizadeva ustvariti bolj zeleno Evropo. Shahidha Bari se s kolesom odpravi na pot okrog Rostocka, domačega kraja Steffna Nozona v severni Nemčiji. Steffen je strasten kolesar in vodja skupine za mobilnost, ki se trudi svoj domači kraj preoblikovati v zelene, „žive ulice“ brez avtomobilov.

Prva epizoda je na voljo na vseh platformah: glejte <https://this-is-europe.simplecast.com/>

Izboljševanje projektov programa Interreg z orodji in storitvami Enterprise Europe Network

Enterprise Europe Network (EEN) je največja mreža na svetu za podporo malim in srednje velikim podjetjem (MSP). Šteje več kot 600 članov, ki so se uspeli uveljaviti v svojih regi-

onalnih/nacionalnih poslovnih in inovacijskih ekosistemih; med njimi so regionalne razvojne agencije, industrijske in gospodarske zbornice, raziskovalne organizacije, univerze, trgovske organizacije ter spodbujevalne in investicijske banke. Mreža EEN je aktivna v več kot 60 državah in nudi regijam zanimive storitve za podporo MSP pri njihovi internacionalizaciji.

Celoten nabor storitev, ki jih nudi mreža EEN in so MSP na voljo brezplačno, je mogoče razdeliti v tri kategorije: poslovne svetovalne storitve, kamor sodi tudi svetovanje za dostop do financiranja, storitve internacionalizacije/partnerstva in inovacijske storitve. Večino od njih sofinancira program COSME, ki bo z letom 2021 postal del programa za enotni trg v okviru novega večletnega finančnega okvira.

Sofinanciranje inovacijskih storitev, kot so krepitev zmogljivosti za upravljanje inovacij in storitev upravljanja ključnih strank za pilotne upravičence instrumenta MSP/Evropskega sveta za inovacije (EIC), poteka prek programa Obzorje 2020.

Razpoložljiva orodja

Orodja in storitve mreže EEN imajo odličen potencial za sinergije, od omogočanja nadnacionalnega procesa podjetniškega odkrivanja S3 do uporabe ustreznih orodij in svetovalnih storitev v projektih programa Interreg za izboljšanje njihovega uspešnega izvajanja. V nadaljevanju so podani nekateri primeri njihovih dosežkov v nedavnih projektih.

S projektom programa Interreg za alpski prostor, imenovanim „S3-4AlpClusters“¹, je bil predstavljen nadnacionalni proces podjetniškega odkrivanja za alpsko regijo. Projekt je izkoristil poslovne povezave, ki sta jih v okviru dejavnosti mreže EEN vzpostavila podjetje Veneto Innovazione in agencija Business Upper Austria, ki sta organizirala medregionalne delavnice za oblikovanje ukrepov, s katerimi bi bilo mogoče opredeliti načine za nadaljnji razvoj preobrazbenih dejavnosti v „ekosistemu za pametno hrano“.

Projekt programa Interreg med Francijo in Švico, imenovan „Innovarc“², združuje 250 podjetij in raziskovalnih organizacij iz območja francosko-švicarskega jurskega gorovja; namen projekta je povečati čezmejno sodelovanje pri inovacijskih projektih.

1) <https://www.alpine-space.eu/projects/s3-4alpclusters/en/home>

2) <http://www.innovarc.eu/innovarc/presentation-du-projet>

Ekipa je zagotavljala različne svetovalne storitve za dostop do financiranja, upravljanja inovacij in internacionalizacije.

Gospodarska in industrijska zbornica v madžarski županiji Győr-Moson-Sopron je vodilni partner pri avstrijsko-madžarskem projektu programa Interreg, imenovanem „Smart-up“³, katerega cilj je okrepiti čezmejno poslovno in inovacijsko sodelovanje med zagonskimi podjetji v obmejnih regijah.

Tako projekt „AmiCE“⁴ kot projekt „KETGATE“⁵ sofinancira program Interreg Srednja Evropa, ki se osredotoča na razvoj inovacij in znanja. Projekt AMiCE pomaga MSP pri uvajanju naprednih proizvodnih tehnologij, zlasti 3D-tiskanja. Projekt KETGATE povezuje organizacije za podporo podjetjem z raziskovalno-tehnološkimi organizacijami iz osmih srednjeevropskih držav,

kjer v petih od teh držav delujejo tudi ekipe mreže EEN. Cilj je olajšati čezmejni dostop MSP do visokotehnološke infrastrukture za napredne materiale, fotoniko, mikro- in nanoelektroniko v prometu ter zdravstveni in živilski sektor.

V okviru projekta programa Interreg Severozahodna Evropa, imenovanem „Boost4Health“⁶, so bile razvite storitve finančne in nefinančne podpore za internacionalizacijo MSP na področju življenjskih znanosti in medicinske tehnologije.

Podjetje Veneto Innovazione je del italijanskega konzorcija EEN Friend Europe, ki obsega Benečijo, Furlanijo - Julijsko krajino in Trentinsko - Zgornje Poadižje. Projekt prenosa poslovanja, ki je podprt z orodji mreže EEN, je olajšal čezmejni prenos poslovanja ter usklajevanje med potencialnimi prodajalci in kupci. ■

3) <https://www.interreg-athu.eu/en/smartup>

4) <https://www.interreg-central.eu/Content.Node/AMiCE.html>

5) <https://www.interreg-central.eu/Content.Node/KETGATE.html>

6) <https://www.boost4health.eu>

Vnaprejšnja krepitev upravnih zmogljivosti po letu 2020

Kostas Raftopoulos, vodja ekipe za pilotne ukrepe krepitev upravne zmogljivosti pri grškem upravnem organu, pojasnjuje pomen dobrega upravljanja in krepitev zmogljivosti za kohezijsko politiko.

Zakaj ste se odločili sodelovati pri pilotnih ukrepih za vnaprejšnjo krepitev upravnih zmogljivosti v obdobju 2021–2027?

Za sodelovanje v tem projektu smo se odločili po večjem pretresu, ki ga je v letu 2015 doživel naš upravni organ, potem ko so se združili trije upravni organi, ki so pred tem upravljali tri različne programe – avtoceste, železnice in varovanje okolja. Že na začetku smo vedeli, da moramo v zvezi z našimi sistemi in kadri sprejeti takojšnje ukrepe, da poenotimo naš način delovanja. Začeli smo z informacijskimi sistemi –

neenotne smo nadomestili z novim, enotnim sistemom upravljanja dokumentov. Nato smo ustanovili navzkrižno delujoče skupine, da bi določili izvor heterogenosti in razširili najboljše prakse iz treh prejšnjih struktur.

Ko smo izvedeli za pobudo Komisije, smo bili sami in naše politično vodstvo že prepričani, da je treba izboljšati naše upravne zmogljivosti, zlasti v prihodnje. Po mojem mnenju je sodelovanje pri teh pilotnih ukrepih pospešilo postopek, ki smo ga uvedli leta 2015. Brez tega projekta bi se vse skupaj odvijalo veliko počasneje in razdrobljeno.

Kateri so bili najbolj uporabni in inovativni elementi?

Ti pilotni ukrepi so predvsem odlična priložnost, da premislimo o stvareh, ki veljajo za samoumevne. Zaradi pritiske, ki ga prinašajo vsakdanje obveznosti in kratki roki, prelagamo krepitev upravne zmogljivosti na jutri.

Toda svet se spreminja in mi se moramo odzivati na spremembe. Pretekle strukture in znanja zdaj morda ne bodo več zadoščali, če jih ne preverjamo in obnavljamo.

Sodelovanje z GD za regionalni razvoj in Organizacijo za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) je samo po sebi zelo koristna izkušnja. Organiziranje delavnic in pogovorov z vodstvenimi delavci, upravičenci in drugimi deležniki, na katerih prisluhnemo njihovim predlogom za prihodnost, se nekaterim zasebnim organizacijam morda zdi nekaj povsem vsakdanjega, toda za grško javno upravo (po mojem mnenju tudi za številne druge javne uprave) je to nekaj zares inovativnega.

Za izvajanje načrta smo oblikovali prostovoljne izvedbene ekipe zaposlenih iz vseh enot in sektorjev. Te so vodili vodstveni sodelavci, ki so dokazali, da so kos nalogi, a do takrat niso dobili priložnosti. Naše sodelovanje

z ekipo OECD se bo nadaljevalo z izvajanjem posebnih ukrepov. To pomeni, da bodo lahko izvedbene ekipe sodelovale neposredno z OECD in kadrovske enote (agencijo zunaj našega upravnega organa), posredniškimi organi, upravičenci, nacionalnim organom za usklajevanje idr. Povedano drugače, odprtih bo veliko komunikacijskih kanalov, po katerih bo mogoče deliti najboljše prakse, znanje in izkušnje ter tako še okrepiti kulturo ekipnega dela.

Kakšna sta bila odziv in stopnja angažiranosti vaših sodelavcev?

Ko smo v Atenah organizirali prvo delavnico z več kot 100 udeleženci, ki so zastopali približno 40 deležnikov, me je ekipa OECD vprašala: „Zakaj so ti ljudje tako navdušeni?“ Ljudje so imeli priložnost spregovoriti, spoznati sodelavce iz celotne Grčije in deliti izkušnje, predloge ter pomisleke. Ta navdušenost nas spremlja tudi v času izvajanja. Pravzaprav so bile ekipe, ki bodo z OECD sodelovale od maja 2020 naprej, tako neučakane, da so gradivo začele pripravljati tri mesece pred prvo načrtovano nalogo OECD v Atenah.

Kakšna so vaša pričakovanja za prihodnost in ali bo to pripomoglo k boljšemu upravljanju prihodnjih naložb kohezijske politike?

Štiri leta po združitvi in 18 mesecev po pridružitvi temu projektu lahko z veliko več samozavesti povemo, da bo naša organizacija dobro pripravljena na prihajajoče programsko obdobje. V našem načrtu je predvidenih 19 ukrepov, od tega se jih 11 navezuje na težave v zvezi z notranjim kadrovanjem, šest na odnose, ki jih imamo z našimi deležniki in upravičenci, dva pa na zmanjševanje birokratskih postopkov in vzpostavljanje komunikacijskega kanala z revizijskim organom, organom za potrjevanje in nacionalnim organom za usklajevanje. Prepričan sem, da naši bralci (zlasti tisti, ki so zaposleni v sistemu za upravljanje skladov EU) v celoti razumejo pomen omenjenih ukrepov za krepitev upravne zmogljivosti.

Bi svojim sodelavcem v drugih upravnih organih priporočili naložbo v razvoj načrtov za krepitev upravne zmogljivosti?

O glavnih izzivih, s katerimi se spopadajo upravni organi, smo ob številnih priložnostih razpravljali s kolegi iz Bolgarije, Hrva-

ške, Poljske ter Španije in ugotovili, da nam je skupna skoraj polovica vseh težav. Toda nekatere težave so specifične za posamezne primere, ki jih je treba prepoznati in odpraviti. Po mojem mnenju sistematski pristop, ki upošteva metodologijo OECD, zagotavlja, da bo vsak načrt vključeval tiste ukrepe, ki so najbolj potrebni za krepitev upravne zmogljivosti za vsak specifičen primer. ■

VEČ O TEM

Povzetek poročila 1. faze skupne pilotne pobude:

<https://europa.eu/!Gq44bp>

Dobro upravljanje in upravna zmogljivost – nov prikaz podatkov:

<https://europa.eu/!uM83XJ>

Praktična orodja – načrti za krepitev upravne zmogljivosti:

<https://europa.eu/!dv43qF>

PILOT ON GOOD GOVERNANCE AND CAPACITY BUILDING FOR COHESION POLICY

- PILOT ACTION IN COOPERATION WITH THE OECD -

Pobuda za razvoj regij v zaostanku sledi novemu pristopu k izvajanju projektov EU

V poročilu „Gospodarski izzivi regij v zaostanku“ (ang. *Economic Challenges of Lagging Regions*), ki sta ga leta 2017 skupaj objavili Evropska komisija in Svetovna banka, je podana analiza ključnih izzivov, s katerimi se srečujejo te regije, ter predlagane strategije in politike za oživitev oz. ohranitev njihove dolgoročne rasti ter konkurenčnosti. Poročilo je utrla pot pobudi za razvoj regij v zaostanku, tj. praktičnemu programu tehnične pomoči, katerega cilj je določiti, kaj ovira konkurenčnost, in izboljšati zagotavljanje sredstev kohezijske politike v izbranih regijah EU z nizkimi dohodki.

V poročilu je tudi podana ugotovitev, da so naložbe in podpora tovrstnim regijam potrebne, da bo mogoče zagotoviti, da trenutni trendi postopnega nadgrajevanja ravni znanja, inovacijske dejavnosti, delniškega kapitala in produktivnosti dela ne stagnirajo ali se obrnejo. Poljska in Romunija sta bili prvi državi, ki sta pilotno začeli izvajati pobudo za razvoj regij v zaostanku (CuRI), sledili sta jima Hrvaška in Slovaška.

Pobuda CuRI, ki jo skupaj izvajajo zadevni nacionalni in regionalni organi, Komisija in Svetovna banka, zagotavlja strokovno znanje več regijam z nizkimi dohodki. Regije z nizkimi dohodki so regije, katerih BDP na prebivalca z vidika standardov kupne moči je pod 50% povprečja EU. Pri izvajanju pilotne faze pobude v Romuniji je sodelovalo Skupno raziskovalno središče EU.

Zagotavljanje podpore poteka prek širokega spektra področij politike: od strategij za pametno specializacijo in podpore podjetjem do prostorskega načrtovanja, komercializacije raziskav ter poklicnega izobraževanja in usposabljanja. Pomoč je prilagojena potrebam posamezne sodelujoče države ali regije in dopolnjuje obstoječe strategije ter programe. Cilj pobude je tudi odzvati se na priporočila politik v analizi strukturnih težav v sklopu evropskega semestra.

Praktičen pristop

Cilj pobude CuRI je doseči praktične rezultate, ki utegnejo pospešiti strukturne reforme na izbranih področjih politike, in ne samo predlagati priporočil. Pobuda nudi politično, pravno in upravno svetovanje, skupaj z odločno krepitevijo zmogljivosti in snovanjem projektov, s katerimi želi pomagati regijam izboljšati njihovo produktivnost in konkurenčnost. Prav tako nudi nove možnosti za izvajanje kohezijske politike, prednostnih področij naložb in upravnih postopkov.

Model sodelovanja, zasnovan v sklopu pobude, se vse bolje spoprijema z ozkimi grli, ki tradicionalno ovirajo izvajanje financiranja EU. Obstajajo dokazi, da je zagotavljanje financiranja iz Evropskega investicijskega sklada ter Strukturnega sklada po zaslugi pobude CuRI hitrejše in učinkovitejše. To je bilo v pomoč pri izboljšanju meril za izbor projektov in izvajanju pravil državne pomoči, povečanju upravne zmogljivosti ter boljši pripravi in ocenjevanju projektov, obenem pa je spodbujalo večje sodelovanje med zasebnim in javnim sektorjem.

V pobudi CuRI so bili združeni tudi različni inovativni pristopi. Na primer, uporabljeni so bili medsebojni pregledi z orod-

jem TAIEX za preučitev in boljše poznavanje podobnih projektov, ki so bili izvedeni v drugih evropskih državah.

Nazadnje pa pobuda zagotavlja edinstveno delovno okolje sodelovanja, kjer si lahko vladne agencije, regionalni in lokalni organi, Komisija, mednarodne finančne institucije in drugi izmenjujejo svoje strateško in operativno strokovno znanje brez organizacijskih in ozemeljskih omejitev. Tovrstni tesni odnosi pomagajo reševati težave, povezane z razdrobljenostjo in zapletenostjo znanja ter slabimi upravnimi zmogljivostmi v nekaterih območjih, ki se izvaja financiranje EU.

Katalizator sprememb

Slovaška regija Prešov se je po zgledu uspehov v tujini pridružila pobudi CuRI, da se spoprime z nekaterimi zanjo specifičnimi izzivi. Delo se je začelo s ciljno usmerjenimi ukrepi za spodbujanje gospodarskega razvoja v oddaljenem okrožju Snina, med drugim tudi za povečanje turističnega potenciala narodnega

parka Poloniny. Ostali ukrepi so bili osredotočeni na izboljšanje energetske učinkovitosti v javnih zgradbah in na vzpostavitev nove platforme za geopodatke (glejte okvirček). V regiji je bil razvit tudi nov pristop za krepitev njenega poklicnega sistema ter sistema usposabljanja in izobraževanja, in sicer z izboljšanjem povezav med lokalnimi podjetji in srednjimi šolami.

G. Milan Majersky, predsednik regije Prešov, je povedal: „Sodelovanje mednarodnih strokovnjakov z regijo se ni končalo z analitičnimi poročili – ta pobuda je bila katalizator za prepotrebno spremembo.“

Leto pozneje so pobudo CuRI razširili v sosednjo regijo Banská Bystrica. Tukaj so bili v središču podpora trajnostni mobilnosti in razvoju integriranim sistemom prevoza, povečanje raziskovalno-razvojnega potenciala lokalnih podjetij in izboljšanje socialnega varstva za starejše. Ta regija po zgledu dobrih praks svoje sosede išče tudi načine, kako uskladiti potrebe lokalnih delodajalcev po znanju in spretnostih z izobraženimi kadri. ➤

“ Svetovni banki je bilo v čast sodelovati z Evropsko komisijo pri pobudi „regije v zaostanku“. Še posebej cenimo sistematično in sprotno izmenjavo znanja med regionalnimi sodelavci glede strukturnih ovir in izvedljivih rešitev. Obenem je bila ta pobuda edinstvena priložnost za poglobitev globalnega znanja o prostorski razvojni politiki, za katerega upamo, da ga bomo lahko izkoristili v prid revnejših držav po vsem svetu. ”

Arup Benerji, regionalni direktor Skupine Svetovne banke za države Evropske unije

PREDSTAVITEV PORTALA ZA GEOPODATKE V REGIJI PREŠOV

V regiji Prešov je zdaj na voljo vrhunski portal za geopodatke, ki ljudem omogoča dostop do javnih podatkov na spletu. Regionalna platforma za prostorske in odprte podatke, ki je bila razvita v sodelovanju s strokovnjaki iz Svetovne banke, zagotavlja podporo pri analitičnih procesih in procesih sprejemanja odločitev v regiji.

Portal GeoPresov (<https://geopresovregion.sk>) lahko prosto uporablja kdor koli. Na njem so na voljo podatki o regionalnih in lokalnih storitvah s področji, kot so zdravstveno varstvo, premoženje, kulturna dediščina, poslovanje, nujne storitve in izobraževanje.

Lokalna ekipa je usposobljena za vnašanje podatkov in skrbništvo portala, predstavniki iz regije Prešov pa so med izobraževalnim obiskom Bretanije (Francija) spoznali, kako geoportal deluje in kako poteka njegovo vzdrževanje. Tako so ostalim regionalnim oddelkom za upravno politiko na voljo integrirani nabori podatkov, ki so jim v pomoč, da lahko sprejemajo informirane odločitve o prihodnjih naložbah v regiji.

Pametne poteze

V Romuniji so se v prvi fazi pobude CuRI osredotočali zlasti na inovacijske strategije za pametno specializacijo (RIS3) v regijah na severovzhodu in severozahodu države. Ključni rezultati so naslednji:

- izčrpen pregled stanja razvoja in izvajanja RIS3;
- priprava osnutkov strategij in akcijskih načrtov za RIS3 na podlagi procesov podjetniškega odkrivanja;
- razvoj specifičnih struktur upravljanja RIS3 v obeh pilotnih regijah;
- razvoj učinkovitih projektnih struktur.

Financiranje EU je bilo glede na uspeh teh dejavnosti pre-razporejeno za podporo več projektom pametne specializacije v teh dveh regijah – in sicer v višini 50 milijonov EUR iz regionalnega operativnega programa države.

Pobudo CuRI trenutno skušajo razširiti v vse romunske regije, v središču pa je zlasti RIS3.

Da bo mogoče ohraniti prizadevanja in graditi na rezultatih, so bila združena sredstva iz različnih programov, ki jih financira EU, kar bo omogočalo hitro financiranje rezultatov pobude.

Hrvaška je v okviru pobude CuRI v zgodnji fazi uvajanja ukrepov v petih županijah na vzhodu države: Vukovarsko-sremska županija, Požeško-slavonska županija, Osiješko-baranjska županija, Brodsko-posavska županija in Virovitiško-podravska županija.

V prvi vrsti želi najti učinkovite načine za uporabo Strukturnega in Investicijskega sklada EU. Zato hrvaško ministrstvo za regionalni razvoj izvaja projekt pod vodstvom Svetovne banke. Cilj je čim bolj povečati vpliv trenutnega obdobja porabe sredstev EU in istočasno uporabiti strateški pristop k porabi v obdobju 2021–2027. To bi lahko sprožilo pobude v različnih sektorjih, kot so kmetijstvo, živilskopredelovalni sektor in sektor predelave kovin, izobraževanje, inovacije, socialna vključenost, IKT, turizem in tuje neposredne naložbe.

KOMERCIALIZACIJA RAZISKAV V ROMUNIJU

Romunske visokošolske ustanove in javne raziskovalne organizacije potrebujejo pomoč pri približevanju inovacij trgu. V sklopu pobude CuRI potekajo prizadevanja za okrepitev zmogljivosti za prenos tehnologij in izboljšanje ravni tehnološke pripravljenosti raziskovalno-razvojnih projektov teh organizacij. Eden od primerov je reševanje pravnih težav glede intelektualne lastnine. V središču je tudi izvajanje predpisov o državni pomoči, in sicer v zvezi z javno raziskovalno infrastrukturo za komercialne namene.

Na usposabljanjih, ki so jih organizirale raziskovalne ekipe iz prvih dveh regij v sklopu pobude CuRI (na severovzhodu in severozahodu države), so bili določeni načini uporabe projektov s komercialnim potencialom. Iz regionalnega operativnega programa je bilo dodeljenih dodatnih 10 milijonov EUR za uvedbo programa na nacionalni ravni, ki nudi podporo MSP pri preizkušanju in izboljševanju komercialne izvedljivosti njihovih zamisli (potrditev koncepta).

V prihodnje bodo raziskovalci najverjetneje deležni tudi strokovnega svetovanja za približevanje svojih projektov trgu.

IZKORIŠČANJE RAZISKOVALNO-RAZVOJNEGA POTENCIALA V PROVINCII PODKARPACKIE

Center za inovacije Podkarpackie (PCI), ki je bil ustanovljen v sklopu pobude CuRI, pomaga regiji okrepiti sodelovanje na poslovnem in znanstvenem področju ter izkoristiti lastne raziskovalne in podjetniške talente. Znanstveniki in inženirji s treh lokalnih univerz imajo dostop do vrhunske raziskovalno-razvojne opreme in strokovnega znanja.

Center PCI pomaga najobetavnejšim raziskovalno-razvojnimi projektom na lokalnih univerzah izkoristiti njihov tehnološki in tržni potencial. Raziskovalci lahko v centru PCI ustvarjajo prototipe razvoja, pri čemer jim lahko na pomoč priskočijo znanstveni in gospodarski strokovnjaki. Center prav tako nudi komercialne raziskovalno-razvojne storitve lokalnim podjetjem in podjetnikom, ki potrebujejo dodatno pomoč pri uresničevanju svojih idej. V času pobude CuRI so popisi znanstvene infrastrukture na lokalnih univerzah pomagali podjetjem bolje razumeti, kako jo uporabiti v komercialnih podvigih.

V francoskem podjetju Toulouse Tech Transfer, tovarni Design Factory v finskem Aaltu in na katoliški univerzi v Leuvnu v Belgiji je bilo organiziranih več izobraževalnih ogledov, kjer je bilo predstavljeno, kako tehnološki prenosi delujejo drugje.

Dolgoročni cilj centra PCI je izkoristiti potencial raziskovalno-razvojnega ekosistema province Podkarpackie in izboljšati sorazmerno šibko sodelovanje med lokalnimi podjetji ter univerzami.

Med drugimi prednostnimi nalogami v okviru pobude CuRI na Hrvaškem so krepitev zmogljivosti lokalne in regionalne vlade ter poskus zaježitve odseljavanja v nekaterih vzhodnih županijah z ustvarjanjem novih delovnih mest in krepitevjo gospodarstva.

Inovativno razmišljanje

Pobuda CuRI je bila prvotno uporabljena v teh štirih državah, prinesla pa je številne koristi. Upravni organi in upravičenci projekta so odprtih rok sprejeli dodatno podporo in tehnično pomoč pri pripravi projekta. Pridobljene izkušnje bodo v pomoč pri pripravah za kohezijsko politiko po letu 2020.

Po besedah Marca Lemaître, generalnega direktorja GD za regionalno in mestno politiko, pobuda CuRI omogoča ustvarjalnost in inovativnost pri oblikovanju politik ter zagotavlja prostor, v katerem je mogoče preizkušati nove pristope v okviru kohezijske politike, brez uporabe standardnih oz. običajnih možnosti.

„V tem smislu morajo biti vsi sodelujoči zelo odprti, odločni in drzni, da razmišljajo inovativno,“ je pojasnil. „Najuspešnejši pilotni projekti so v največjem možnem obsegu vključeni in se izvajajo v nacionalnih oz. regionalnih programih. Povedano splošneje, pobuda CuRI je dokazala, da lahko s strukturnimi reformami na regionalni in lokalni ravni uspešno premagujemo ovire gospodarskega in socialnega razvoja.“

VEČ O TEM

<https://europa.eu/!GW33Kn>

MEDIJSKI PROGRAM YOUTH4REGIONS

Sledi članek mladega novinarja, ki se je udeležil blogerskega tekmovanja YOUTH4REGIONS.

Medijski program Youth4Regions podpira razvoj naslednje generacije novinarjev, specializiranih za regionalno politiko. Ta mlade Evropejce spodbuja, da poročajo o projektih, ki jih financira EU.

Forum mest 2020: lokalne težave je treba reševati lokalno

Iskra Tsankova je izbrala vrhunce svojega obiska Foruma mest v Portu na Portugalskem konec januarja 2020.

Trajnost pomeni majhen ali neobstoječ negativen vpliv na okolje, kar zagotavlja dolgoročno kontinuiteto. Forum mest, ki se je zaključil nedavno, je pokazal, kako se mesta po zaslugi kohezijske politike spreminjajo v tej smeri.

Tokratnega dogodka, ki poteka vsako drugo leto in letos gostuje v mestu Porto, se je udeležilo skoraj 800 ljudi iz vse Evrope. Tisti, ki so bili tam, so imeli občutek, da so del nečesa večjega – dogodka, na katerem so se zbrali ljudje iz vse Evrope in z istim ciljem: ohraniti gospodarski razvoj v državah članicah in hkrati izpolnjevati potrebe različnih regij.

Obenem je bila to priložnost, da spoznamo, kako lahko Evropska komisija bolje sodeluje z mesti pri spopadanju s težavami, kot so podnebne spremembe, digitalizacija in krožno gospodarstvo.

Kot nekdo, ki se je rodil in odraščal v Sofiji, prestolnici Bolgarije, in ker zadnji dve leti delam kot novinarka, lahko naštejemo kopico težav v državi, ki so skozi čas terjale razvoj. Ena izmed teh težav je potreba po naložbah v integrirano infrastrukturo ter mestni promet in prizadevanje v tej smeri. To težavo je Evropska komisija spregledala.

Iskra Tsankova je trenutno univerzitetna študentka novinarstva in množičnih komunikacij.

Pred tem je bila novinarka in deluje kot medijski analitik. Že od nekdaj jo zanimajo mednarodni odnosi, zlasti v EU, in politike EU.

V času Foruma mest so bili predstavljeni številni primeri projektov, ki so bili uspešno izvedeni po zaslugi financiranja v okviru kohezijske politike in agende EU za mesta. Eden izmed teh primerov je bila druga faza integriranega mestnega prometa Sofije, ki gradi na rezultatih prve faze, s čimer mestu zagotavlja povezani sistem javnega prometa, ki je okolju prijazen in stroškovno učinkovit. To kaže, kako je EU prednostno obravnavala težavo, s katero se prebivalci Sofije srečujejo vsak dan, in zagotovila financiranje.

Lokalna težava mesta Sofija je primer uspešnega delovanja kohezijske politike in agende EU za mesta, ki izpostavlja ključne dejavnike za zadovoljevanje potreb državljanov iz vseh držav članic EU.

Evropska komisarka za kohezijo in reforme Elisa Ferreira je na Forumu mest izpostavila, da je lokalne težave treba reševati lokalno. Evropska unija si želi manj razdrobljen in bolj celosten pristop. Vsaka prihodnja strategija mora imeti ključni cilj. Cilji projekta integriranega mestnega prometa Sofije so trajnostna večmodalna mobilnost v mestih, digitalne rešitve in integrirani razvoj v mestnih območjih.

Po besedah komisarke bi bila sredstva namenjena neposredno mestom za njihov regionalni razvoj. Toda najpomembnejši ni le denar, ampak tudi metoda dela, ki zagotavlja rezultate, kar je dejansko pokazal Forum mest 2020.

Trajnost je mogoče opredeliti tudi kot so družbeno-ekološki proces, katerega značilnost je prizadevanje za skupni ideal. Ideal Foruma mest je oblikovati trajnostno prihodnost mest skupaj z mesti. Regionalni razvoj je v osrčju globalnega razvoja, zato so tovrstni dogodki ključni korak k posodabljanju držav članic EU ob skrbi za ohranitev tistega, kar zares šteje – okolja in zgodovinske kulture. ■

VEČ O TEM

https://ec.europa.eu/regional_policy/en/conferences/cities_forum_pt/

Komisarka Elisa Ferreira se pridružuje članoma odbora, Karlu-Heinzu Lambertzu, predsedniku Odbora regij, in Janu Olbrychtu, poslanecu Evropskega parlamenta, da bo odgovarjala na vprašanja občinstva na Forumu mest 2020

Madžarska: na poti k pravičnejši in pametnejši prihodnosti

Madžarski parlament, Budimpešta

Madžarska se ponaša z bogato pokrajino in raznoliko kulturno dediščino. Čeprav je namen naložb EU zaščititi ta razpoznavna bogastva, je cilj tudi posodobiti digitalne inovacije in energetske vire v državi s sredstvi kohezijskega sklada.

Madžarska je s površino približno 93 000 kvadratnih kilometrov v osrčju srednje Evrope. Na vzhodu meji na Romunijo, na jugozahodu na Hrvaško in Slovenijo, na zahodu na Avstrijo ter na severu na Slovaško. Mejo si deli tudi z državami, ki niso članice EU, namreč s Srbijo na jugu in Ukrajino na severovzhodu.

Geografsko jo opredeljujeta dve veliki vodni poti, reki Tisa in Donava. Dunántúl, kar v prevodu pomeni „onstran Donave“, je hribovita regija, ki se razteza na zahodu Madžarske, v njej pa je tudi Blatno jezero, ki je največje jezero v srednji Evropi. Na vzhodu Madžarske prevladujejo največja naravna travišča v Evropi, tj. Velika madžarska nižina, na severu pa gorovje. Prestolnica države, Budimpešta, leži v osrednji Madžarski.

Madžarska ima 10 narodnih parkov in 35 zaščitenej pokrajinskih enot. Ponaša se z največjim jamskim sistemom s termalno vodo na svetu in drugim največjim termalnim jezerom. Znamenita zdravilišča države vsako leto obišče na milijone turistov.

Država ima 9,77 milijona prebivalcev, od tega je približno 7 % Romov. Vključevanje teh skupnosti, ki se nenehno srečujejo s preganjanjem, je prednostna naloga tako Madžarske kot EU.

Med glavne industrijske panoge v državi sodijo kmetijstvo in živilskopredelovalna industrija, farmacevtska ter avtomobilska

industrija, strojništvo, IKT in električni proizvodi. Pomembni sektorji so še trgovina na debelo in na drobno, prevoz in turizem. Država ima svojo valuto, madžarski forint (HUF), a se trenutno pripravlja na uvedbo evra.

Madžarsko gospodarstvo je usmerjeno v izvoz, velik poudarek je na zunanji trgovini. Notranja trgovina znotraj EU predstavlja 82 % madžarskega izvoza, od tega skoraj tretjina odpade na Nemčijo.

Madžarski BDP na prebivalca se je med letoma 2003 in 2017 povečal za 57 % in država uspešno obvladuje brezposelnost, saj stopnja le-te znaša samo 3,4 %, kar je krepko pod povprečjem EU, ki je v letu 2019 znašalo 6,2 %.

Odpravljanje razlik med regijami

Razen osrednje Madžarske BDP na prebivalca v nobeni regiji ne dosega 75 % povprečja EU, kar kaže, da je življenjski standard zunaj večjih madžarskih mest v primerjavi s preostalo EU nizek. BDP in rast sta še posebej nizka na jugozahodu in vzhodu države.

Leta 2013 je več kot ena tretjina (34 %) celotnega prebivalstva živela na pragu revščine ali mu je grozila socialna izključenost. Pomembno je integrirati marginalizirane skupnosti, kot so Romi, in zmanjšati ozemeljske neenakosti.

Od leta 2004 je Madžarska v okviru evropskih strukturnih in investicijskih (ESI) skladov prejela 55,2 milijarde EUR. Večina sredstev kohezijske politike je bila namenjena manj razvitim regijam. Istočasno so se sredstva skladov ESI porabila za ustvarjanje novih delovnih mest in zmanjševanje regionalnih razlik.

Do leta 2020 lahko pričakujemo, da bo pobude za zaposlovanje v okviru skladov ESI izkoristilo več kot 280 000 ljudi – tudi nizko kvalificirane in marginalizirane osebe. Upati je, da bodo programi družbenega razvoja prinesli korist 7 000 migrantov in manjšinam, vključno z Romi.

V obdobju po letu 2020 se mora madžarsko gospodarstvo prilagoditi globalizaciji, da bo lahko svojim državljanom zagotovilo visoko kakovost življenja. Komisija je pozvala Madžarsko, da svojo naložbeno politiko usmeri v nizkoogljično energijo in prevoz, raziskave in razvoj, infrastrukturo za ravnanje z odpadki ter energetske učinkovitost in učinkovito rabo virov.

Pametne in zelene pobude

Do zdaj so bili inovacijski dosežki Madžarske dokaj skromni. Komisija predlaga, da država 35 % proračunskih sredstev iz kohezijske politike za obdobje 2021–2027 nameni spodbujanju inovacij in pametnemu preoblikovanju. Ta sredstva bodo olajšala sprejemanje digitalnih rešitev in razvoj inovacijskih spretnosti. S povečanjem števila pionirskih madžarskih podjetij je mogoče večji delež raziskav pretvoriti v nove izdelke in storitve.

Širokopasovna pokritost se že izboljšuje: po zaslugi skladov ESI ima od leta 2013 dostop do širokopasovnega omrežja še en milijon gospodinjstev. Posebno pozornost je treba nameniti e-trgovini, saj je niti potrošniki niti podjetja v državi ne izkoriščajo v celoti, večje naložbe pa so potrebne tudi v digitalizaciji.

Gospodarstvo je trenutno razmeroma energetske intenzivno, zato je pomembno izboljšati učinkovitost in preiti na obnovljive vire energije. Komisija predlaga, da Madžarska 30 % svojega kohezijskega proračuna nameni podpori bolj zelenih rešitev – npr. za zamenjavo zastarelih ogrevalnih kotlov na fosilna goriva ter spodbujanje trajnostnih in dostopnih načinov prevoza, kot so denimo javni promet, celinske plovne poti in aktivne oblike prevoza, kot sta kolesarjenje in hoja.

Država si že prizadeva ohraniti svojo bogato naravno dediščino in izboljšati okoljsko učinkovitost, a za to bo potrebovala več podpore. Izboljšanje dejavnosti sodelovanja s sosednjimi državami bi moralo spodbujati varovanje okolja, zlasti večjih madžarskih rek, ter okrepiti družbeni in kulturni razvoj.

Sredstva kohezijskega sklada bodo še naprej zagotavljala priložnosti zapostavljenim skupinam, kot so otroci, marginalizirane romske skupnosti in invalidi. Komisija predlaga bolj celosten pristop k ozemeljskemu razvoju in oblikovanje novih ukrepov za premagovanje predsodkov.

Madžarska ima dobro geografsko lego, ki ji omogoča, da na podlagi Strategije za Podonavje izkoristi svoje povezave z okoliškimi državami in čezmejne projekte Interreg s Srbijo. Čeprav ima zgodovinske vezi z ostalimi srednje- in vzhodnoevropskimi državami, jo bo prihodnost povezovala z globalnim trgom. ➤

Madžarski raziskovalni farmacevtski sektor je glavno gonilo medicinskega napredka in inovacij v državi

Trdni temelji za podporo ambicioznih načrtov Madžarske

Madžarski minister za inovacije in tehnologijo László Palkovics že upira pogled v naslednje programsko obdobje, v katerem bo poglobitveni cilj države izboljšati njeno gospodarsko in družbeno konkurenčnost.

Kaj želi Madžarska doseči v obdobju 2021–2027 in katera so najpomembnejša naložbena področja za to obdobje?

Gradimo na rezultatih in izkušnjah trenutnega programskega obdobja ter upoštevamo pomembnejše spremembe v madžarskem gospodarstvu in družbi v zadnjih letih, za katere so v veliki meri zaslužna sredstva EU.

Naš glavni cilj za obdobje 2021–2027 je povečati konkurenčnost Madžarske tako v gospodarskem kot v družbenem smislu. Ambiciozna Evropa potrebuje ambiciozen proračun.

Vlada je s svojo strategijo oblikovala šest glavnih ciljev:

- izboljšati produktivnost in inovacijsko zmogljivost madžarskih MSP, da bodo postala ključni akterji mednarodne konkurence na gospodarskem področju;
- povečati stopnjo zaposlenosti ter izboljšati produktivnost in zaposlitvene pogoje;

- vlagati v infrastrukturo, ki krepi zlasti našo konkurenčnost;
- povečati obseg čezmejnega sodelovanja s sosednjimi regijami;
- nameniti osrednjo vlogo raziskavam, razvoju in inovacijam;
- pospešiti razširjeno uporabo obnovljivih virov energije in spodbuditi prehod na bolj zeleno ter nizkoogljivo industrijo za razvoj krožnega gospodarstva v boju proti podnebnim spremembam.

Katere razvojne priložnosti ste po svojem mnenju zamudili doslej in kako boste v naslednjem obdobju obravnavali te in pereče regionalne razlike?

Madžarska je v obdobju 2014–2020 uvedla uspešno razvojno politiko. Vlada je 60% sredstev porabila za povečanje konkurenčnosti in zagotavljanje podpore MSP, rezultati pa so očitni: med letoma 2010 in 2018 se je produktivnost madžarskih MSP povečala hitreje kot v preostalih državah V4. Naložbe, ki

jih financira EU, bodo najverjetneje glavni razlog za rast produktivnosti.

Uvedene so bile številne inovativne metode. Z novim sistemom naprednega financiranja skrbimo za varno izvajanje projektov, prijaviteljem pa omogočamo večjo prilagodljivost in manjšo odvisnost od bank. Neobvezna finančna zavarovanja in možnost odloženega lastnega prispevka lahko dodatno pripomorejo k boljši likvidnosti prijaviteljev.

Poenostavili smo upravne obveznosti. Zakonodajo, ki jo sestavlja 24 različnih zakonov, smo preoblikovali v eno enotno vladno uredbo in obenem na novo zakonsko uredili celoten podporni sistem.

Madžarska je na čelu držav V4 po izkoriščanju sredstev EU, saj je porabila že 43% svojih skupnih sredstev finančnega okvira, kar je nad povprečjem EU (39%).

Čeprav je stopnja rasti na Madžarskem med najboljšimi v EU, je s stopnjo razvoja, ki znaša 69% povprečja BDP na prebivalca v EU, še vedno peta najmanj razvita država članica. Ob tem je ena od

“ ... med letoma 2010 in 2018 se je produktivnost MSP na Madžarskem povečala hitreje kot v preostalih državah V4. Naložbe, ki jih financira EU, bodo najverjetneje glavni razlog za rast produktivnosti. ”

le dveh držav članic, katerih stopnja razvoja večine regij ostaja pod 50 % povprečja EU. To je eden izmed razlogov, da vztrajamo pri stališču, da je predlog Evropske komisije o zmanjšanju Kohezijskega sklada za večletni finančni okvir 2021–2027 nesprejemljiv. Zmanjševanje regionalnih razlik je velik izziv, saj za doseganje naših ciljev potrebujemo zapleten razvoj in znatne naložbe.

Kateri so najpomembnejši izzivi države z vidika ogljično nevtralnega gospodarstva, čiste energije in trajnostnega prometa?

Cilj vlade je zagotoviti čisto, pametno in cenovno dostopno energijo za potrošnike. Ob tem so njeni glavni cilji tudi varnejša oskrba z energijo, preoblikovanje energetskega sektorja v podnebju prijazen sektor in spodbujanje inovacijskih priložnosti, pomembnih za gospodarski razvoj.

Dodaten cilj je poskrbeti, da bo Madžarska električno energijo pridobivala iz dveh virov: jedrskih in obnovljivih, predvsem iz sončnih elektrarn. S skupno uporabo sončne in jedrske energije bo 90% električne energije na Madžarskem do leta 2030 proizvedene brezogljčno. Do leta 2040 bo Madžarska uvoz električne energije zmanjšala s sedanjega povprečja, ki znaša malo več kot 30 %, na manj kot 20 %.

Prav tako nameravamo do leta 2030 zmanjšati emisije toplogrednih plinov za vsaj 40 % v primerjavi z ravnmi iz leta 1990. Zavezali smo se, da bomo delež obnovljive energije, ki trenutno znaša 14 %, do leta 2030 povečali na vsaj 21 %, in tako poskrbeli, da bo daljinsko ogrevanje bolj zeleno in konkurenčnejše.

Okolju prijaznejši prevoz je ključnega pomena pri doseganju podnebnih ciljev. Madžarska igra vodilno vlogo na področju razvoja električne mobilnosti v regiji, saj je po vsej državi na voljo 672 polnilnih postaj, na cesti pa je že več kot 14 000 zelenih registrskih tablic.

Kako gledate na uspešnost in vpetost madžarskega gospodarstva v mednarodnem kontekstu?

Ko govorimo o uspešnosti na področju inovacij, je Evropska komisija v svojem letnem sistemu inovacijskih kazalnikov Madžarsko uvrstila v spodnji del lestvice med „zmerne inovatorje“; sledile so ji države, kot so Romunija, Bolgarija, Hrvaška, Poljska in Litva. V tej kategoriji so se znašle vse države 4V.

Madžarska v zadnjih nekaj letih beleži odlično rast, saj je njen BDP na prebivalca v letu 2018 znašal 70% povprečja EU, letna rast pa je v povprečju 4-odstotna. Evropska komisija je v svoji napovedi za

jesen 2019 predvidela padec nominalnega primanjkljaja z 2,3 % BDP v letu 2018 na 1,8% BDP v letu 2019. V ozadju tega izboljšanja je predvsem zmerno povečanje tekočih izdatkov v primerjavi z BDP.

Najnovejši podatki kažejo, da je neto izvoz pozitivno vplival na rast BDP (v tretjem četrtletju 2019). Večje število naložb je mogoče pripisati povečanju kapacitet v gradbeništvu in predelovalni industriji, opaziti pa je mogoče tudi stabilen pozitiven doprinos neto izvoza k rasti BDP. ■

Vodilni na področju laserske znanosti

Extreme Light Infrastructure (ELI) je visokotehnološki projekt za spodbujanje raziskav na nacionalni in evropski ravni prek ustanovljene mednarodno priznane raziskovalne infrastrukture, v kateri lahko sodelujejo strokovnjaki iz akademskega in zasebnega znanstvenega ter poslovnega sektorja. Evropski strateški forum za raziskovalne infrastrukture ga je leta 2006 označil kot enega najpomembnejših projektov na področju raziskovalne infrastrukture v Evropi. Projekt je prispeval k zmanjšanju bega možganov in uspel obdržati lokalne raziskovalce, saj jim je lahko ponudil najboljša delovna mesta na področju raziskav in privabil strokovnjake iz drugih držav.

**STROŠEK
PROJEKTA:
130 milijonov**

**SREDSTVA EU:
120 milijonov EUR
(100 % ESRR)**

Glavni cilj projekta ELI-ALPS – madžarskega stebra te vseevropske laserske infrastrukture – je zagotoviti konkurenčnost EU in obdržati vodilni položaj evropske laserske znanosti z vzpostavitvijo visokotehnoloških laserskih raziskovalnih objektov. S tem bo načrt zagotovil, da bo Evropa ohranila vodilno vlogo na področju visokotehnoloških raziskav.

Projekt tudi dokazuje, kaj je mogoče doseči s čezmejnim sodelovanjem, saj pri izgradnji objektov ELI sodelujejo Češka, Romunija in Madžarska. V okviru projekta ELI-ALPS bo v mestu Szeged ustanovljen laserski raziskovalni inštitut, kjer bo mogoče generirati laserske impulze s trajanjem nekaj desetink atosekunde. Ti impulzi se uporabljajo za temeljne in uporabne raziskave, potrebni pa so tudi za opazovanje elementarnih procesov v atomih in molekulah ter za odkrivanje fizikalnih pojavov pri interakciji svetlobe z materijo na površini trdnih snovi.

<https://www.eli-alps.hu/>
<https://europa.eu/!DG74NV>

Sončni paneli za večjo regionalno energetsko učinkovitost

**STROŠEK
PROJEKTA:
377 000 EUR**

**SREDSTVA EU:
336 000 EUR
(89 % ESRR)**

Direktorat za gospodarjenje z vodami v osrednji regiji reke Tise je s pomočjo sredstev v višini skoraj 365 000 EUR postavil dve manjši sončni elektrarni, eno na območju Tisza II v kraju Kisköre, drugo pa na območju črpališča Érfű v Abádszalóku. Direktorat upravlja največji madžarski vodnogospodarski objekt, tj. vodni zbiralnik Kisköre (Tisza-tó). Hidroelektrarna, ki meji na vodni zbiralnik, proizvaja električno energijo in je del ključne infrastrukture v državi, zaradi česar je njeno nemoteno delovanje bistvenega

pomena. Sončni elektrarni skrbita, da lahko oba objekta delujeta neprekinjeno, tudi ob daljšem izpadu električne energije. Rezultat razvoja je 529 polikristalnih solarnih plošč, ki so bile nameščene na streho skladišča v kraju Kisköre. Njihova energijska zmogljivost na letni ravni zagotavlja dovolj električne energije za približno 60 do 70 gospodinjstev.

Direktorat za gospodarjenje z vodami v osrednji regiji reke Tise je v Abádszalóku namestil 286 solarnih plošč s tehnologijo zabijanja pilotov, kar zadostuje za letno porabo 30 do 40 gospodinjstev. Projekt pomaga regiji povečati rabo obnovljivih virov energije in zmanjšati emisije toplogrednih plinov.

Izobraževanje in industrija z roko v roki

Univerza v Miskolcu, ki deluje v konzorciju z BorsodChem, EMI – delniško družbo za nadzor kakovosti in inovacije v stavbnem ter gradbenem sektorju, podjetjem Robert Bosch Energy and Body Systems in podjetjem Starters E-Components Generators Automotive Hungary, je eno od osmih središč na Madžarskem za sodelovanje med visokim šolstvom in industrijo.

Ta središča imajo pomembno vlogo pri vzpostavljanju teritorialnega sodelovanja med visokošolskimi ustanovami, lokalno industrijo in poslovnimi interesnimi skupinami za krepitev madžarskega raziskovalnega, razvojnega in inovacijskega sektorja ter uporabo inovacij v gospodarske namene. Industrijski in poslovni partnerji so pomemben del razvoja programa in učnih načrtov, katerega namen je odražati potrebe gospodarstva. Univerza v zameno zagotavlja dodatno usposabljanje in izobraževanje za strokovnjake iz industrije.

Skupni strošek projekta univerze v Miskolcu, ki nosi naslov „Sodelovanje visokega šolstva in industrije – razvoj raziskovalne infrastrukture“ znaša 17 milijonov EUR, od tega je 14 milijonov EUR sredstev EU. Središče podpira regionalni industrijski razvoj s krepitvijo raziskovalne infrastrukture na področju sodobnih tehnologij materialov in sistemov pametnega upravljanja ter avtomatizacije. Opredelilo bo potrebe industrijskih partnerjev po raziskavah, razvoju in inovacijah ter poskrbelo za razvoj infrastrukture za izmenjavo znanja, da bo mogoče obravnavati te potrebe. Projekt je zastavljen tako, da bo s središčem v prihodnje lahko sodelovalo več partnerjev.

<http://fiekprojekt.uni-miskolc.hu/> (samo v madžarščini)

**STROŠEK
PROJEKTA:**
18 milijonov EUR

SREDSTVA EU:
12 milijonov EUR

(83% ESRR)

Umetna drstišča za avtohtone ribe

Podjetje Balaton Fish Management Non-Profit Ltd je s podporo EU ustvarilo in vzdržuje umetna drstišča za ogrožene ribje vrste v Blatnem jezeru. Favna, ki je tukaj znova zaživela, je hkrati postala tudi kraj za sladkovodno ribištvo. Krovni projekt vključuje dodatne raziskovalne dejavnosti, kot sta genetsko kartiranje avtohtonih vrst in ustvarjanje genetske banke.

<http://balatonihal.hu/>

**STROŠEK
PROJEKTA:**
4 524 000 EUR

SREDSTVA EU:
4 504 000 EUR

Rast strokovnega znanja na področju preciznega kmetovanja

**STROŠEK
PROJEKTA:**
6,5 milijona EUR

SREDSTVA EU:
2 milijona EUR

(56% ESRR)

Podjetju KITE Agricultural Services so bila skupaj z Univerzo v Debrecnu in malim oz. srednje velikim podjetjem Balogh Farm, ki je dejavno v kmetijskem sektorju, namenjena sredstva v višini 3,6 milijona EUR za razvoj sistema preciznega kmetovanja, ki bo gospodarsko vzdržen in ga bo mogoče enostavno uvesti v prakso, kmetom pa bo prinesel večji dobiček. S projektom se bosta oblikovali tudi zbirka strokovnega znanja in zmogljivost za storitve osebnega svetovanja s tega področja.

Podjetje KITE, ki je vodilni partner pri projektu, je odgovorno za izboljšanje obstoječih preciznih tehnologij na kmetijskem področju in področju strojništva, ki bodo zanesljivi viri podatkov, ter avtomatizacijo postopkov obdelave in analiziranja podatkov. Univerza v Debrecnu

izvaja raziskavo o preciznem kmetovanju, natančneje o gnojilih, in razvija metodologijo usposabljanja. Podjetje Balogh Farm zagotavlja kmetijsko površino, strokovno znanje ter opremo za raziskovalne postopke in postopke preizkušanja.

Do sedaj so bili s projektom opredeljeni znanstveni temelji preciznega kmetovanja (določenih je bilo več parametrov kmetovanja), partnerji pa so na podlagi empirične raziskave primerjali vplive tradicionalnega in preciznega kmetovanja na pridelek (pšenico, koruzo, oljno ogrščico, sončnice in sojina zrna). Raziskovalci so na podlagi rezultatov projekta pripravili gradivo za metodologijo usposabljanja.

Regeneracija okolja spodbuja lokalno gospodarstvo

Soseska Libakert v Debrecnu je doživela regeneracijo svojega okolja, kar bo pripomoglo k oživitvi gospodarstva v tem okrožju. Okoljska in družinam prijazna prenova območja je zajemala razvoj infrastrukture s poudarkom na življenjskih pogojih in javni varnosti ter podporo lokalnim podjetjem za spodbujanje gospodarske dejavnosti v Libakertu. Projekt je del širšega cilja – tj. gospodarski razvoj regije –, saj skuša obdržati (mlade) prebivalce in jim zagotoviti boljše življenjske pogoje ter kakovostno izobraževanje/zaposlitev.

Libakert je bil v preteklosti slabo vzdrževan in starajoč predel Debrecna. Toda projekt je z razvojem območij za pešce in parkirnih površin izboljšal dostopnost okrožja. Lokalna knjižnica organizira delavnice in seminarje za vse prebivalce, na primer o okolju prijaznih praksah, razvoju človeških virov, lokalni identiteti in javni varnosti.

V sklopu projekta so bili obnovljeni lokalni parki, igrišča in športna igrišča ter postavljene kamere za videonadzor. Zelene površine v parkih so bile očiščene, posajena so bila nova drevesa in grmičevje ter postavljene nove klopi in vodnjaki s pitno vodo.

**STROŠEK
PROJEKTA:**
710 000 EUR

SREDSTVA EU:
630 000 EUR

(88% ESRR)

Trajnostni mestni promet skrbi za prodor v Szegedu

Za projekt trajnostnega mestnega prometa je bilo namenjenih 3,3 milijona EUR sredstev EU. Cilj projekta je izboljšati lokalni javni promet v regiji in spodbuditi prebivalce Szegeda, da se raje odločajo za okolju prijazne možnosti. Projekt je del načrta za trajnostno mobilnost v mestih, s katerim se mesto spoprijema z izzivi naraščajočega prebivalstva in s tem povezanih potreb po mobilnosti.

V mestnem središču in eni od stanovanjskih četrti je bilo obnovljenih več osrednjih vozlišč in 40 avtobusnih postajališč, s katerimi imajo prebivalci dostop do hitrejšega, učinkovitejšega in kakovostnega javnega prometa. Projekt je s prenovo krajine, infrastrukture javne razsvetljave ter pločnikov poskrbel tudi za varnost in udobje kolesarjev ter pešcev. V središču sta na voljo nova avtobusna povezava in kolesarska steza, da bo javni promet hitrejši in privlačnejši. Za večjo varnost in dostopnost so bili pločniki ter nova in obstoječa postajališča zasnovani tako, da so primerni za invalide.

**STROŠEK
PROJEKTA:
3,4 milijona EUR**

**SREDSTVA EU:
3 MILIJONI EUR**

(88% ESRR)

Inovativno zobozdravstvo se pripravlja na globalni trg

Podjetje dicomLAB Dental Ltd je s podporo iz sheme tveganega kapitala uporabilo inovativne tehnologije, s katerimi bodo zobozdravstveni kirurški posegi predvidljivejši, varnejši in hitrejši. Podjetje se osredotoča na ustvarjanje računalniško vodenih rešitev, ki jih lahko zobozdravniki s pomočjo intuitivnega poteka dela in naprednih uporabniških izkušenj uporabijo pri svojem dnevnem rutinskem kliničnem delu.

Podjetje se posveča izdelavi zobnih vsadkov, ki bodo vsesplošno dostopni v stomatološki protetiki. Po zaslugi najnovejše tehnologije bodo kirurško načrtovanje za posameznega pacienta, 3D-tiskana oprema in protetika varnejši, natančnejši in predvidljivejši.

Podjetje dicomLAB je na trg vstopilo leta 2015 in od takrat svoje storitve ponuja v 15 državah. Na podelitvi nagrad za zagonska in inovativna podjetja leta 2018 na Madžarskem je bilo nominirano za zagonsko podjetje leta, leta 2019 pa je ustanovitelj in izvršni direktor podjetja, dr. Endre Varga, prejel nagrado za ustanovitelja leta.

Sredstva EU v skupni vrednosti 1,5 milijona EUR v obliki tveganega kapitala so bila uporabljena za razvoj spletne platforme, ki jo poganja umetna inteligenca in združuje vse deležnike na področju zobne implantologije. Ta zobozdravstvenim strokovnjakom ponuja prave rešitve in jih vodi skozi celoten postopek implantacije.

Načrtovano je, da bo platforma dicomLAB 2.0 na trgu na voljo do septembra 2020, podjetje pa si prizadeva za večjo (cenovno) dostopnost zobnih vsadkov za širšo globalno javnost. ■

https://www.dicomlab.com/SMART_Guide/

Finančni instrumenti skladov ESI podvojili naložbe v projekte

Evropska komisija je objavila svoje letno poročilo s povzetkom podatkov o uporabi finančnih instrumentov Evropskih strukturnih in investicijskih skladov (skladov ESI) za obdobje, ki se je zaključilo decembra 2018.

Letošnje poročilo kaže, da so države članice s posojili, jamstvi in lastniškim kapitalom naredile velik korak naprej. Izvajanje obnovljivih skladov za financiranje projektov se je občutno pospešilo, saj se je glede na prejšnja leta povečalo za 85 %.

Poročilo navaja tudi raznolikost nacionalnih oz. regionalnih programov in različnih področij, ki so prejela podporo. Skladi ESI podpirajo obnovljive sklade za vseh 10 tematskih ciljev. Največji delež sredstev je bil namenjen MSP (56%), nizkoogljičnemu gospodarstvu, predvsem na področju energetske učinkovitosti in obnovljive energije (15,5%), in naložbam v inovacije ter raziskave in razvoj (15,4%).

Do konca leta 2018 je skupna vrednost prispevkov programa, namenjenih finančnim instrumentom, znašala skoraj 22,1 milijarde EUR, od tega 16,9 milijarde EUR iz skladov ESI. Tako so države članice dosegle skoraj 90-odstotno dodelitev finančnih

instrumentov, namenjenih programskemu obdobju 2020–2027, kar je dvakratna vrednost obnovljivih skladov v programskem obdobju 2007–2013.

Obnovljivi skladi so podprli naložbe v 100 000 MSP in izboljšali porabo energije v več kot 25 000 gospodinjstvih, zaradi česar so se emisije toplogrednih plinov na letni ravni zmanjšale za 54 000 ton.

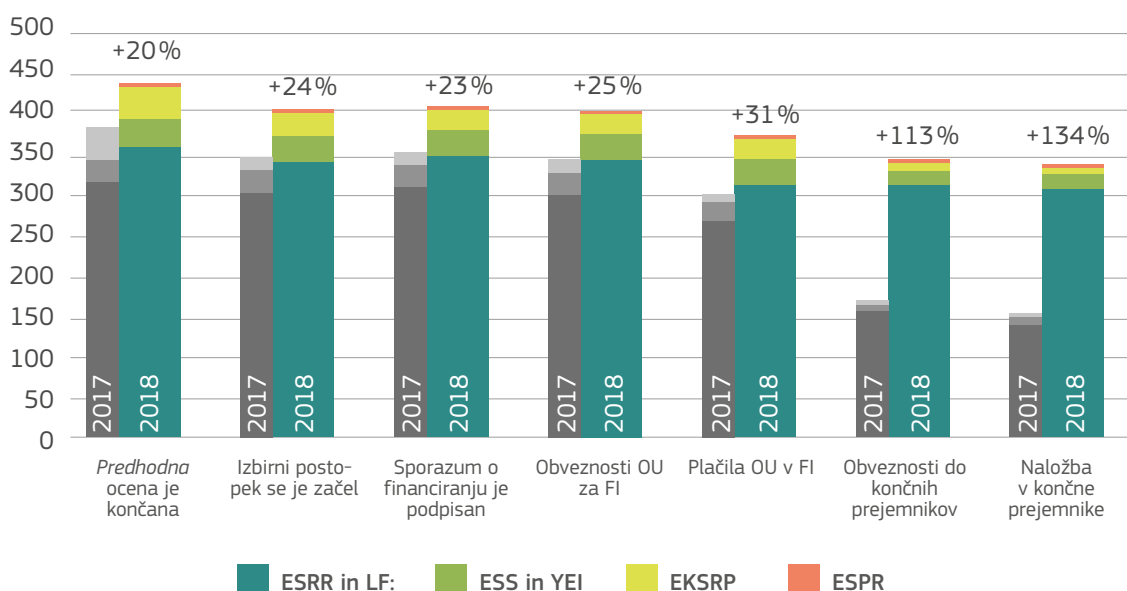
Kljub temu obstaja neizkoriščen potencial s pomembnimi razlikami med državami članicami. Poljska, Švedska, Nizozemska, Madžarska, Portugalska, Španija, Latvija in Litva namenjajo sorazmerno velik delež skladov ESI finančnim instrumentom, medtem ko le tri države članice ne nameravajo oblikovati finančnih instrumentov.

Za ogled rezultatov za leto 2018 obiščite spletno mesto *fi-compass*. Prvi predogled povzetka je predstavil Jonathan Denness, vodja enote GD za regionalno in mestno politiko, na dogodku Financial Instrument Campus, ki je v letu 2019 potekal v Bruslju. ■

VEČ O TEM

<https://bit.ly/39fn6dC>

NAPREDEK PRI OBLIKOVANJU FINANČNIH INSTRUMENTOV PO ŠTEVILU FINANČNIH INSTRUMENTOV OB KONCU LETA 2018 IN V LETU 2017 (SKLADI ESI)

[KRATKE] NOVICE

ZAČEL JE DELOVATI PORTAL COVID-19 INDUSTRIAL CLUSTERS RESPONSE PORTAL

Na spletnem mestu platforme European Cluster Collaboration Platform (ECCP) je na voljo nova stran, ki nudi podporo prizadevanjem industrijskih grozdov pri spopadanju z izzivi epidemije COVID-19 v Evropi. Portal ima dva cilja:

- > delovati kot enotna točka za zagotavljanje zanesljivih informacij industrijskemu sektorju, zlasti industrijskim grozdom, o ukrepih in odločbah Evropske komisije ter držav članic EU, ki vplivajo na delovanje notranjega trga;
- > podpreti forum, kjer bodo lahko akterji odprto razpravljali in izmenjevali svoje izkušnje, rešitve, prošnje in vprašanja.

Komisija je prek grozdov, ki jih podpira zavezništvo European Clusters Alliance, že prejela več kot 1 100 ponudb za medicinsko opremo, kot so maske in respiratorji. Vzpostavljen je bil tudi forum za odprte razprave, ki je namenjen hitri in enostavni izmenjavi med akterji iz različnih grozdov.

Zahteve javnih organov je mogoče prek organizacij v grozdih po vsej EU in drugod posredovati industrijskim akterjem. Na primer, v italijanski regiji Lombardiji je bilo izvedenih več mednarodnih javnih razpisov za nakup medicinske opreme za zdravljenje hudo bolnih v bolnišnicah in opreme za zaščito zdravnikov ter zdravstvenega osebja. ■

Javni organi lahko pošljejo e-pošto na: covid19response@clustercollaboration.eu

VEČ O TEM

<https://www.clustercollaboration.eu/coronavirus>

FINANČNA PODPORA EU ZA NACIONALNE, REGIONALNE IN LOKALNE SKUPNOSTI V BOJU PROTI KORONAVIRUSU

Elisa Ferreira, komisarka za kohezijo in reforme, ter Nicolas Schmit, komisar za delovna mesta in socialne pravice, sta 18. marca 2020 poslala pisma vsem državam članicam EU, v katerih sta jih obvestila o posameznih oblikah podpore, ki so na voljo v okviru Naložbene pobude v odziv na koronavirus (CRII).

V pismih so podrobno predstavljeni zneski, ki so na voljo za vsako državo, vrsta izdatkov, ki so zdaj upravičeni v okviru Strukturnega in Solidarnostnega sklada EU – na primer za podporo zdravstvenim sistemom, naročilo medicinske opreme ali zagotavljanje dostopa do zdravstvenega varstva za ranljive skupine –, in trenutnih priložnosti za mobiliziranje financiranja iz ESRR in ESS.

Ob tem storitve Komisije zagotavljajo integrirano podporo državam članicam s pomočjo temu namenjenih skupin CRII v posameznih državah. Ekipe bodo poskrbele za dober pretok informacij in hitro sprejemanje odločitev na najbolj praktičen način, pa tudi za razprave o državni pomoči, težavah glede skladnosti s finančnimi predpisi in podpori iz Evropskega investicijskega sklada. ■

VEČ O TEM

Naložbena pobuda v odziv na koronavirus:

<https://europa.eu/!uH33bD>

Prispevek kohezijske politike in

Solidarnostnega sklada EU k Naložbeni pobudi v odziv na koronavirus:

<https://europa.eu/!cq43qb>

ROK ZA PRIJAVO ZA NAGRADE REGIOSTARS 2020 ŽE TEČE

Evropska komisija je oznanila začetek 13. natečaja za nagrade REGIOSTARS, ki bodo podeljene najboljšim projektom kohezijske politike EU v petih tematskih kategorijah. Tema za leto 2020 je posebna, saj se navezuje na obeležitev 30. obletnice programa Interreg, simbolne sheme EU za čezmejno sodelovanje, v središču pa bo „krepitev vloge mladih za čezmejno sodelovanje“:

- > Industrijska tranzicija za pametno Evropo (pametna rast)
- > Krožno gospodarstvo za zeleno Evropo (trajnostna rast)
- > Znanja in spretnosti ter izobraževanje za digitalno Evropo (vključujoča rast)
- > Vključevanje državljanov za kohezivna evropska mesta (razvoj mest)
- > 30 let programa Interreg: krepitev vloge mladih v čezmejnem sodelovanju (tema leta).

Spletna platforma za oddajo prijav bo odprta do 17. maja 2020. Neodvisna žirija akademikov na visoki ravni bo ocenila poslane projektne prijave in ovenčala zmagovalce, ki bodo proglašeni na podelitveni slovesnosti nagrad REGIOSTARS, ki bo potekala oktobra 2020 v Bruslju v času Evropskega tedna regij in mest. Svojega zmagovalca lahko z javnim spletnim glasovanjem izbere tudi javnost. ■

VEČ O TEM

<https://regiostarsawards.eu/>

Vsi za enega in eden za vse

Priprave na naslednjo izvedbo programov Interreg že potekajo. Ti programi niso edini pri soočanju z novim regulativnim okvirom. Z orodji programa Interact za usklajeno uvajanje (HIT) so na voljo najboljše prakse programa, predloge idr.

Ta orodja temeljijo na skupnem znanju ter neposrednih prispevkih skupnosti Interreg in bodo novim programom omogočala učinkovit ter uspešen začetek.

Sodelavci pri Interregu so vsako orodje razvili po intenzivnem postopku, ki zagotavlja, da je vsako orodje, ki ima status HIT, orodje z najboljšimi praksami za prihajajoče obdobje. Obstoječi izvajalci dejavnosti 26 programov Interreg so se osredotočali zlasti na posamezna orodja, in sicer tako, da nobenega programa ne bi bilo mogoče kopirati.

Orodja HIT so bila prvič ustvarjena kot integrirani paket za obdobje 2014–2020, ponujajo pa najboljše prakse, ki jih skupnost Interreg izmenjuje v okviru programov. Orodja zagotavljajo podporo programom v celotnem času trajanja projektov.

Za programe Interreg so orodja HIT hkrati tudi izhodišče za usklajeni pristop k upravljanju in orodjem. Tako lahko programi, ki so aktivni v Evropi, s skupnimi rešitvami obravnavajo skupne izzive. Brez tega usklajenega pristopa rešitve za en program ne bi bilo mogoče uporabiti za druge programe.

Kaj je bilo doseženo z orodji HIT (od 2014–2020)?

Prejšnja orodja HIT so bila uporabljena v 66 % programov Interreg – nekateri so jih uporabili v celoti z nekaj spremembami ali brez njih, ostali pa so jih uporabljali zgolj kot navdih. Za programe, ki so uporabljali poseben elektronski sistem za spremljanje (eMS), je bilo treba prevzeti osrednje elemente orodij HIT, saj brez usklajenega pristopa k postopkom upravljanja programov učinkovita vzpostavitev enega sistema za 38 različnih programov ni izvedljiva.

Z neodvisno oceno vplivov, ki jo je izvedel raziskovalni center za evropske politike, ki deluje v sklopu Univerze Strathclyde na Škotskem, je bilo ugotovljeno, da orodja HIT programom prinašajo številne prednosti.

Eden najočitnejših vplivov je bil premik k večji osredotočenosti na uporabnike, saj je bilo vsako orodje posebej zasnovano, da poveča učinkovitost upravljanja programov in obenem zmanjša upravno breme za prijavitelje ter upravičence. To se je pokazalo ne samo v orodjih samih, ampak se je tudi upravljanje številnih programov prilagodilo glede na končno različico orodij.

Za skupno 80 % programov je bilo ugotovljeno, da orodja HIT omogočajo manjše število zaposlenih. Programom, ki so bili prvič ustvarjeni v obdobju 2014–2020 ali so se začeli pozno, so orodja HIT zagotovila vnaprej pripravljena orodja, ki jih je bilo mogoče hitro uvesti.

„Če želimo, da bodo projekti sodelovanja zagotavljali rezultate s trajnim vplivom, potrebujemo orodja, kot so HIT. Ta nam omogočajo oblikovanje skupnega okvira, kar je ključno za nemoteno izvajanje projektov in jim pomaga doseči cilje.“

Monika Schönerklee-Grasser, Interreg Srednja Evropa

Ob tem je celoten postopek v zvezi z orodji HIT sprožil pogovore v skupnosti Interreg o najmanjših zahtevah za doseganje skladnosti z zakonodajo in dobrimi praksami upravljanja programov. Orodja HIT so spodbudila razpravo o podatkih, ki so potrebni za ocenjevanje, spremljanje in nadziranje projektov, da bi se bilo s programi mogoče osredotočiti na tisto, kar deluje najboljše.

Kateri so izzivi za naslednje obdobje?

Prvi izziv za razvoj orodij HIT v naslednjem obdobju ostaja isti kot za prejšnje obdobje. Orodja je mogoče oblikovati samo, če vsi razumemo, kaj posamezna orodja predstavljajo in kaj se od njih zahteva. Če ni skupnega razumevanja, kaj je namen posameznega orodja, njegovih osrednjih elementov in njegove vrednosti za programe Interreg, ni mogoče vzpostaviti ustrezne podpore.

Doseganje tovrstnega skupnega razumevanja ni pomembno samo znotraj skupnosti Interreg, ampak tudi za upravičence. Programi Interreg, ki si jih je mogoče različno razlagati, lahko zmedejo prijavitelje ter upravičence, ki imajo opravka z več programi in bodo lahko na lastni koži občutili pomanjkanje usklajenosti.

„V čezmejne projekte sodelovanja je treba vložiti več truda za medsebojno razumevanje. Z usklajenimi dokumenti lahko govorimo isti jezik, ki ima enak pomen. Orodja HIT nam dajejo upanje, da poenostavitev lahko deluje.“

Dr. Csaba Horváth, Interreg Avstrija–Madžarska

Dodati je treba, da so orodja HIT na začetku v veliko boljšem položaju, če se najprej spopadajo s starimi izzivi in nato preidejo na nove. Ugotovljeno je bilo, kako lahko orodja pomagajo programom, saj lahko ponudijo bodisi končni izdelek bodisi izhodišče za prilagojene različice orodij. Ker vse govori v prid uporabi orodij HIT, je naslednji velik izziv pomagati programom, da izvajajo samo koristne prilagoditve.

„Interregovi strokovnjaki pri oblikovanju prihodnjih orodij HIT, namenjenih izvajanju, izmenjujejo svoje znanje in izkušnje ter si prizadevajo za kakovost in poenostavitev. Z uporabo enakih orodij po vsej Evropi poenostavljamo življenje vseh, ki sodelujejo z nami.“

Ioana Mantog, Interreg V–A Romunija–Bolgarija

„V kolikšni meri je mogoče prilagoditi posamezno orodje, preden preneha biti usklajeno orodje, je ključno vprašanje, na katerega skušamo odgovoriti,“ je povedala Polona Frumen, vodja za razvoj orodij HIT pri Interactu. „Programi bodo morda morali prilagoditi orodja, da bodo izpolnjevala nacionalne predpise, toda dodajanje elementov pogosto zmanjša njihovo učinkovitost. Za naslednje obdobje bo potrebnih več smernic, kako prilagoditi orodja in kako stopiti korak nazaj, ko so predlogi nepotrebni.

Pri usklajevanju upravljanja programov prihaja tudi do neizogibnih trenj, ko obstaja močna povezava med programi in njihovim delovanjem, kar se je pogosto izkazalo za uspešno. Sklepanje kompromisov in poznavanje koristi, ki so jih dosegli drugi, sta pomembna pri iskanju najboljše rešitve, ki lahko deluje za vse programe.“

Prvi produkt orodij HIT prihaja kmalu!

Postopek priprave prvega produkta, ustvarjenega z orodji HIT, tj. obrazca za prijavo, je znak te napetosti.

„V okviru programov pogosto obstaja težnja po zastavljanju dodatnih vprašanj na obrazcu za prijavo. Toda če ta vprašanja ne vplivajo na izbiro projekta oz. ne omogočajo učinkovitega

naknadnega spremljanja, bodo najverjetneje dodatno breme za prijavitelje in pripravo programov,“ dodaja Polona Frumen.

Veliki transnacionalni programi z več viri se bodo morda lahko spopadali z večjo mero zapletenosti za manjše izboljšave pri vodenju projektov, toda za manjši čezmejni projekt je malo večji obseg dela večji izziv.

Obrazec za prijavo HIT bo podlaga za Interactov prihodnji sistem spremljanja, ki ga bodo programi Interreg skupaj z ostalimi podobnimi sistemi uporabljali v naslednjem obdobju. ■

ŽELITE UPORABLJATI ORODJA HIT IN SI Z NJIMI POMAGATI, PA NE VESTE, KAKO?

Interact vam lahko pomaga organizirati skupne svetovalne seje s podrobnostmi o uporabi orodij HIT. Odgovorimo lahko na vaša vprašanja in vam pokažemo, kako uporabljati orodja pri vsakdanjem delu.

Organizirali bomo tudi potujočo kampanjo za orodja HIT, s katero bomo prek skupnih sej skušali obravnavati čim več področij.

Za več informacij se lahko obrnete na ekipo HIT:

<http://www.interact-eu.net/contact>

„Ena izmed najpogostejših pripomb, ki jih dobivamo od naših upravičencev, je, da so programi do sedaj postavljali različna pravila, kar povzroča napake in zmedo. Orodja HIT so tako neposreden odgovor na potrebo naših upravičencev.“

Merike Niitepõld, program Osrednji Baltik

VEČ O TEM

Interact-eu.net

#EUdatathon 2020: inovacije za Evropo z odprtimi podatki EU

Četrta izvedba natečaja EU Datathon o odprtih podatkih se je začela 19. februarja, na njem pa imate možnosti dokazati potencial odprtih podatkov v današnji družbi in seveda svojo ustvarjalnost ter nadarjenost.

Natečaj je tudi priložnost, da si prislužite del nagrade v skupni vrednosti 100 000 EUR. Če želite sodelovati, morate podati predlog za razvoj aplikacije, ki povezuje in uporablja odprte naborne podatkov, med katerimi mora biti vsaj eden iz množice več tisoč naborov podatkov, ki jih uporabljajo institucije, agencije in organi EU. Za več informacij preberite pravila natečaja: <https://op.europa.eu/en/web/eudatathon/2020-rules>

V svoji prijavi morate predstaviti priložnosti za konkretne poslovne modele oziroma za socialna podjetja. Prav tako morate opredeliti nove pristope in rešitve, s katerimi bo lahko Evropa z uporabo odprtih podatkov dosegla nekatere pomembne cilje, ki jih je zastavila Evropska komisija. Zato mora ustrezati enemu od naslednjih tematskih izzivov:

- > 1. izziv: **Evropski zeleni dogovor**
- > 2. izziv: **Gospodarstvo za ljudi**
- > 3. izziv: **Nova spodbuda za evropsko demokracijo**
- > 4. izziv: **Evropa, pripravljena na digitalno dobo**

Svoj predlog in kratek opis posredujte prek spletnega mesta EU Datathon do **3. maja 2020**.

V ožji izbor bo izbranih dvanajst zmagovalnih ekip (po tri ekipe na izziv). Če boste med njimi, vas bomo povabili, da razvijete svojo aplikacijo in jo predstavite med 13. in 15. oktobrom na **18. evropskem tednu regij in mest v Bruslju**, ki je dogodek, na katerem sodeluje več kot 9 000 udeležencev.

Končna uvrstitev zmagovalnih ekip po posameznem izzivu bo razglašena na tem dogodku, ekipe pa bodo prejele naslednje nagrade (za vsak izziv): prvo mesto: 12 000 EUR; drugo mesto: 8 000 EUR; tretje mesto: 5 000 EUR.

Natečaj EU Datathon 2020 organizira Urad za publikacije Evropske unije v tesnem sodelovanju z Generalnim direktoratom Evropske komisije za regionalno in mestno politiko. ■

VEČ O TEM

<https://op.europa.eu/en/web/eudatathon>

@EU_opendata

@euinmyregion

#EUdatathon

#ideas4EU

Z VAŠIMI BESEDAMI

PANORAMA
se veseli vaših
prispevkov!

Z vašimi besedami je rubrika revije *Panorama*, kjer lahko deležniki na lokalni, regionalni, nacionalni in evropski ravni opišejo svoje dosežke v obdobju 2014–2020 ter predstavijo svoja mnenja o tekočih in ključnih razpravah o

kohezijski politiki po letu 2020. *Panorama* vas vabi, da pošljete prispevke v svojem jeziku, morda jih bomo vključili v prihodnje izdaje. Prosimo, da nam pišete na **regio-panorama@ec.europa.eu** glede roka oddaje in navodil za pripravo prispevkov.

Sodelovanje na področju Baltskega morja za krepitev kohezijske politike

V zadnjih letih so bile razmere v svetovni politiki z vidika ciljev kohezijske politike zahtevne, s kriznimi situacijami pa se je spopadalo tudi območje Baltskega morja.

Strategija EU za regijo Baltskega morja (EUSBSR) je večfunkcijsko orodje kohezijske politike. Kljub nestabilnosti na tem območju je bilo mogoče pospeševati razvoj, odpravljati okoljske težave in spodbujati kulturo zaupanja ter sodelovanja med ljudmi.

Fundacija Centrum Balticum, ki si prizadeva za sodelovanje na področju Baltskega morja, pri tej strategiji sodeluje že od leta 2013. Fundacija je med drugim odgovorna za komunikacijske naloge in vzpostavljanje sodelovanja z državami, ki niso članice EU. Skrbi za upravljanje komunikacijske točke strategije EUSBSR, razvija načine komunikacije za strategijo in pomaga pri uresničevanju njenih ciljev. Poleg tega je fundacija v okviru strategije odgovorna še za sodelovanje s sosednjimi državami, zato je lahko v razvoj regije Baltskega morja vključila nove partnerje.

Fundacija Centrum Balticum je ponosna, da je del tega omrežja in da prispeva k ciljem kohezijske politike EU, tako da v okviru svoje vloge združuje ljudi in jim pomaga pri medsebojnem razumevanju.

Obveščanje o regionalnih vplivih

Fundacija ima s svojimi projekti tudi vpliv na uresničevanje ciljev kohezijske politike. V komunikacijski kampanji „Kohezija skozi EUSBSR (ang. Cohesion through EUSBSR)“, ki se je zaključila pred kratkim, so bili izpostavljeni pozitivni vplivi na makroregijo Baltskega morja. Kampanja, ki je potekala v družbenih medijih, se je osredotočala na projekte, ki jih financira EU, z njo pa so se predstavile osebe, ki so sodelovale pri teh projektih in so jim rezultati prinesli določene koristi. Kampanja je z vključevanjem širokega spektra različnih akterjev predstavila vplive politike EU in spodbudila razpravo. V okviru kampanje je bilo predstavljeno in ustvarjeno komunikacijsko gradivo o prednostih kohezijske politike, ki je na voljo vsem. Tako je bilo obveščanje o kohezijski politiki mogoče tudi po zaključku kampanje.

Fundacija Centrum Balticum je imela možnost sodelovati tudi v projektu za čist ladijski promet, imenovan ECOPRODIGI, ki si prek digitalizacije prizadeva za ekološko učinkovit pomorski promet na Baltskem morju. S tem projekt prispeva tudi k doseganju podnebnih ciljev EU in zelenega dogovora. Pilotne rešitve, ki so bile izvedene s projektom ECOPRODIGI, so pokazale, da je z digitalizacijo mogoče doseči manjšo porabo goriva in

Profesor Kari Liuhto
Direktor Fundacija Centrum Balticum

materialov, zmanjšati emisije ter na kar najbolj učinkovit način izkoristiti vire. Rezultati bodo podrobneje predstavljeni na seminarju maja v Bruslju.

EU s strategijo za Baltsko morje izvaja kohezijsko politiko, tako da upošteva regionalne značilnosti, fundacija Centrum Balticum pa želi kot spreten izvajalec v prihodnje spodbujati sodelovanje in pionirske dejavnosti v regiji Baltskega morja. Upamo, da vas bomo lahko sredi junija pozdravili v Turkuju, ko se bodo v mestu odvijali številni dogodki s tematiko Baltskega morja. ■

VEČ O TEM

<http://www.centrumbalticum.org/en>

PROJEKTI

AMBICIOZNO PREOBLIKOVANJE POSTINDUSTRIJSKE KRAJINE

Moravsko-šlezjski okraj leži v vzhodni polovici Češke, v preteklosti pa je bil pod izrazito negativnim vplivom premogovnikov črnega premoga. Toda danes je veliko pozornosti namenjene oživljanju pokrajine, ki jo je opustošilo premogovništvo, in odstranjevanju še zadnjih ostankov te dejavnosti.

O srednja pozornost se trenutno namenja regiji Karvina, ki jo je težka industrija posebej težko prizadela. Koncept „porudarske krajine v regiji Karvina (POHO2030)“, ki ga trenutno izvaja regionalna agencija Moravskoslezské Investice a Development, a.s. (MSID), je postal luč upanja za obnovitev tega območja.

Pobuda se je postopoma preoblikovala v neodvisen regionalni program z naslovom POHO2030, v katerem sodeluje veliko ljudi in organizacij. Njihova skupna vizija je preoblikovati porudarsko krajino v regiji Karvina v bogato, živahno in trajnostno območje. Postala naj bi regija, kjer se bodo lahko ljudje aktivno rekreirali, regija pametnih rešitev, ki bo privabljala inovatorje in ustvarjalne ume z vsega sveta, in regija nove energije, ki bo uporabljala energetske neintenzivno tehnologijo in obnovljive vire energije brez premoga.

Program POHO2030 se je razvil iz „koncepta porudarske krajine v regiji Karvina do leta 2030“, katerega namen je bil analizirati regijo z različnih strokovnih vidikov. Na podlagi analiz je bilo predlaganih 10 regionalnih razvojnih projektov, med drugim tudi primeri drugih uspešnih preoblikovanj krajin na Češkem in drugod.

Razvoj koncepta je potekal od leta 2018 do julija 2019, zaključil pa se je z memorandumom o sodelovanju in regionalnem razvoju. Ob začetku projekta v premogovniku Gabriela je memorandum podpisalo 36 subjektov, med drugim tudi predstavniki Moravsko-šlezjskega okraja, podjetja, univerze, interesne skupine, regionalni inštituti in lokalne občine.

Postopno uvajanje ambicioznih sprememb

Glavni cilj prve faze projekta, ki bo trajala do leta 2021, je začeti uvajati spremembe, vzpostaviti nove forume sodelovanja in organizacije za utrditev vizije, širiti informacije in narediti regijo privlačnejšo.

Postavljena bo uradna platforma za koordiniranje dela, v teku pa je tudi trženjska kampanja, katere namen je spremeniti podobo regije in poskrbeti, da bo dostopnejša za javnost.

V drugi fazi (2022–2026) bodo v celoti izvedeni pilotni in strateški projekti za izboljšanje dostopnosti regije v skladu s prilagajanjem na podnebne spremembe. Cilj je pritegniti zasebne vire in naložbe v regijo ter izkoristiti priložnosti za financiranje iz več virov tako javnega kot zasebnega sektorja.

Program bo svoj vrhunec dosegel v tretji fazi (2027–2030), ko naj bi se izpolnila njegova vizija in dokončali tisti projekti, ki so pripomogli k preoblikovanju porudarske krajine v bogato, živahno in trajnostno regijo.

Namen tega zelo ambicioznega programa za Moravsko-šlezjski okraj in Češko kot celoto je oživiti, preobraziti oziroma spremeniti namembnost obsežnih območij, da bo mogoče ustvariti nove trajnostne mestne okraje, pametne industrijske parke, središča za turiste, tehnološke parke, ustvarjalna središča, galerije, predstavitvena in razstavna območja idr. ■

VEČ O TEM

<http://www.poho2030.com/>

Facebook POHO2030

PROJEKTI

ČEZMEJNI PROJEKT ZA BOLJŠO PALIATIVNO OSKRBO

**SKUPAJ NALOŽBE
921 708 EUR**

**PRISPEVEK EU
783 454 EUR**

Ljudje s podeželja v bližini srbsko-hrvaške meje so po zaslugi čezmejnega projekta „Take Care!“ deležni boljše oskrbe proti koncu njihovega življenja; projekt financira Evropski sklad za regionalni razvoj.

Projekt Take Care! je izboljšal paliativno oskrbo in povečal dostop do nje za stotine ranljivih ljudi v dveh sosednjih podeželskih območjih, in sicer v okraju Vukovar-Srijem na Hrvaškem in okrožju Srem v Srbiji.

Kot za mnoge druge podeželske skupnosti so tudi za ti regiji značilni starajoče prebivalstvo, slaba infrastruktura in neena-komerna razporeditev virov. Mladi se odseljujejo in iščejo svoje priložnosti drugje. Zdravstvene in socialne storitve za starejše, invalide ali neozdravljivo bolne posledično niso zadostne.

Paliativna oskrba je ključnega pomena za te ljudi, da lahko zadnjo fazo svojega življenja preživijo v udobju in z dostojanstvom. Čeprav je tovrstna oskrba že bila na voljo, bi bilo mogoče izboljšati njeno kakovost in usposabljanje za osebje v celotni obmejni regiji.

V 20 mesecih je v sklopu programa Take Care! začelo delovati sedem mobilnih ekip za paliativno oskrbo na Hrvaškem ter nov oddelek za paliativno oskrbo v Srbiji in uveden je bil specialističen tečaj za zdravstvene in socialne delavce.

Izmenjava strokovnega znanja

Projekt je oblikovalo pet lokalnih organizacij v tesnem sodelovanju z bolniki paliativne oskrbe. Te organizacije so: Združenje invalidov Bubamara in Dom za ostarele Ilok na Hrvaškem, v Srbiji pa Splošna bolnišnica Sremska Mitrovica, Regionalna

razvojna agencija Srem ter Karitas v Sremski Mitrovici. Partnerji so lahko ob posvetovanju z lokalnimi prejemniki paliativne oskrbe in njihovimi družinami določili prednostne naloge.

Po zaslugi izmenjave strokovnega znanja zdaj deluje sedem večdisciplinarnih ekip, ki v posebnih kombijih potujejo po okrožju Vukovar-Srijem in nudijo paliativno oskrbo. Splošna bolnišnica Sremska Mitrovica ima nov oddelek, namenjen oskrbi neozdravljivo bolnih.

Na Medicinski fakulteti v Zagrebu je bil v sklopu projekta Take Care! na voljo tudi tečaj za 40 zdravstvenih in socialnih delavcev. Ti so se naučili, kako zadovoljevati zdravstvene, psihiatrične in psihološke potrebe bolnikov ter kako pomagati sodelavcem, hkrati pa so ustvarili omrežje za spremljanje najboljših praks.

Boljše izhodišče

Zaradi povečane zmogljivosti so lahko nove ekipe že med samim projektom oskrbovale 968 pacientov, v načrtu pa so dodatne izboljšave. Partnerji pri projektu Take Care! in sodelujoče organizacije sodelujejo še tesneje in so oblikovali strategije za boljše storitve.

S projektom se je prav tako povečala ozaveščenost javnosti o pomenu dobre kakovosti življenja za ranljive skupine in okreplil občutek skupne identitete v regiji. ■

VEČ O TEM

<https://www.takecare-palliative.com>

PROJEKTI

VIRTUALNO RAZISKOVALNO OMREŽJE ZA PAMETNEJŠO INDUSTRIJO

SKUPNA NALOŽBA
1 679 129 EUR

PRISPEVEK EU
1 595 173 EUR

Evropski razvojni sklad je financiral projekt SmartIC, ki povezuje 27 središč v Estoniji, v katerih poteka raziskovanje industrije 4.0 tehnologije za digitalno proizvodnjo. Ta „virtualni laboratorij“ je gonilna sila inovacij za naslednjo generacijo evropske industrije.

Projekt „Pametno industrijsko središče“ (ang. Core Smart Industry Center ali SmartIC) deluje od leta 2017 in omogoča estonskim znanstvenikom souporabo infrastrukture ter boljše usklajevanje raziskav za pametno proizvodnjo. Njegov namen je pomagati industrijskim panogam po vsej Evropi pri prehodu na visokokvalificirano in visokotehnološko proizvodnjo, da bodo produktivnejše in konkurenčnejše.

Ključna področja uporabe bodo vključevala nadzor kakovosti prototipov, samovozeča industrijska vozila, industrijsko robotiko, virtualno in obogateno resničnost za proizvodnjo, trajnostno rabo energije ter boljše vzdrževanje in proizvodnjo.

V virtualno raziskovalno omrežje Smart IC sta povezani dve univerzi, 25 raziskovalnih laboratorijev in približno 70 raziskovalcev. Sodelujoči se v celoti usklajujejo na spletu, zato ni potrebe po dragih pisarniških prostorih ali objektih za upravljanje.

Njihova združena zmogljivost povečuje raziskovalne in razvojne zmogljivosti za pametno proizvodnjo v Estoniji. Eno-stavnejše je tudi sodelovanje med univerzami in podjetji za razvoj tehnologije za gospodarstvo prihodnosti.

Povezani razvoj

Hrbtenico projekta Smart IC predstavljata estonska Tehnična univerza v Tallinnu (TalTech) in Univerza življenjskih znanosti (ULS) v Tartuju.

Univerza TalTech je s pomočjo sredstev iz Evropskega sklada za regionalni razvoj razvila prototip laboratorija za 3D-tiskanje s kovinskimi in kompozitnimi materiali. Ta je opremljen s strojem za lasersko taljenje in uporablja tehnologijo za hitrejšo tiskanje. Univerza ULS pa je medtem postavila laboratorij za računalniško tomografijo z naprednim visokoločljivim 3D-bralnikom, s katerim je mogoče izdelovati slike s prečnim prerezom predmetov.

Ta kombinacija je lahko zelo koristna za proizvajalce, ki želijo izboljšati izdelke, ali za razvijalce pri oblikovanju novih predmetov.

Na primer, laboratorija sta skupaj izdelala kovinske čebele v spomin na žrtve komunizma v Estoniji. Laboratorij univerze ULS je optično preslikal čmrlja v estonskem naravoslovnem muzeju in digitalno spremenil slike, da je bilo mogoče ustvariti čebele različnih velikosti. V laboratoriju univerze TalTech so nato iz kovinskega prahu natisnili 20 000 čebel iz nerjavnega jekla.

Postopek je bil preprost, saj lahko univerzi TalTech in ULS ter drugi laboratoriji uporabljajo opremo, načrtujejo izdelke in izvajajo preizkuse na daljavo. Samo v letu 2018 je bilo v virtualnem središču izvedenih več kot 100 raziskovalno-razvojnih projektov na področju digitalizacije industrije, kar je dokaz moči sodelovanja. ■

VEČ O TEM

<http://smartic.ee>

PROJEKTI

PRIZADEVANJE ZA NIZKOOGLJIČNO PROMETNO OMREŽJE V NEMŠKEM MESTU KARLSRUHE

SKUPNA NALOŽBA
7 221 576 EUR

PRISPEVEK EU
3 529 423 EUR

V nemškem mestu Karlsruhe poteka v sklopu projekta „regiomove“ razvoj integriranega mobilnega omrežja, ki ga podpira Evropski sklad za regionalni razvoj. Potniki lahko neovirano prehajajo med različnimi vrstami nizkoozgljičnega prevoza, ki so dostopna alternativa osebnim avtomobilom.

Javni prevozniki in ponudniki skupnega prevoza so povezani prek omrežja, ki pokriva mesto Karlsruhe in okoliške kraje ter vasi. Ljudje lahko svoj cilj dosežejo z avtobusom, vlakom, s souporabo avtomobila, s kolesom ali kombiniranim prevozom.

Projekt regiomove olajša načrtovanje in plačevanje potovanja z uporabo javnega in skupnega prevoza, kar pomaga zmanjševati emisije ogljika. Ker sta mesto in njegova širša okolica del istega prometnega omrežja, je izboljšana tudi mobilnost potovanj v podeželske skupnosti in iz njih.

Na poteh v sistemu javnega prometa so na voljo osnovne storitve. Zasebna prevozna podjetja ponujajo dodatne povezave v sklopu lastne blagovne znamke, zaradi česar lahko znotraj sistema delujejo neodvisno, hkrati pa imajo iz svojega omrežja dostop do novih strank.

Potniki ne potrebujejo računov ali naročnin z različnimi ponudniki. Aplikacija, razvita za projekt regiomove, pokriva celotno omrežje

in poenostavlja načrtovanje potovanja. Uporabniki se prijavijo v svojem pametnem telefonu ali računalniku, vnesejo začetno in končno točko ter izberejo zeleno pot. Celotno pot nato rezervirajo in plačajo skupaj, ne glede na to, koliko podjetij bo izvedlo prevoz za različne dele potovanja.

Prilagodljiva izbira

V javnem prometnem omrežju mesta Karlsruhe storitve zagotavlja že približno 20 avtobusnih in železniških podjetij. Nove ponudnike je mogoče kadar koli dodati v omrežje regiomove, kar velja tudi za storitve souporabe koles in avtomobilov, kar dodatno povečuje možnosti potovanja.

Za večjo prilagodljivost omrežja so na voljo mobilna vozlišča, t. i. postaje regio-move, ki bodo potnikom ponujala več načinov prevoza na isti lokaciji, kot so stojala za kolesa, avtobusna postajališča in avtomobili za souporabo. Cilj projekta je do leta 2021 zgraditi sedem tovrstnih postaj v celotni regiji mesta Karlsruhe, tako v mestih kot v majhnih skupnostih, in tako kar najbolj povečati povezanost znotraj regije.

Ponudniki prevoznih storitev bodo še naprej odgovorni lokalnim prebivalcem in podjetjem. Ker platformo za omrežje upravlja organ javnega prometa mesta Karlsruhe, imajo svojo besedo tudi prebivalci, ki bodo skrbeli, da bodo njihove potrebe zadovoljene.

S tem omrežjem bo trajnostni promet lažje uresničljiva možnost, premik od uporabe avtomobilov pa bo pomagal zmanjšati prometne zastoje in onesnaženost zraka v mestih. Boljše povezave z mestnimi območji bodo izboljšale tudi možnosti za delo in preživljanje prostega časa za prebivalce podeželskih skupnosti, zlasti tiste, ki ne morejo voziti ali nimajo dostopa do avtomobila.

Kar je najpomembneje, boljši dostop do nizkoozgljičnega prevoza lahko pomaga mestu Karlsruhe postati bolj podnebju prijazna regija. ■

VEČ O TEM

<https://www.regiomove.de/>

PROGRAM DOGODKOV

12.–15. OKTOBER

Bruselj (BE)

18. Evropski teden regij in mest

PRAVNO OBVESTILO

Ne Evropska komisija ne katera koli druga oseba, ki deluje v imenu Evropske komisije, ni odgovorna za morebitno uporabo naslednjih informacij.

Luksemburg: Urad za publikacije Evropske unije, 2020

PDF: ISSN 1725-8278 KN-LR-20-001-SL-N

© Evropska unija, 2020

Politika Evropske komisije o ponovni uporabi dokumentov se izvaja na podlagi Sklepa Komisije 2011/833/EU z dne 12. decembra 2011 o ponovni uporabi dokumentov Komisije (UL L 330, 14.12.2011, str. 39).

Če ni drugače navedeno, je ponovna uporaba tega dokumenta dovoljena na podlagi licence Creative Commons Attribution 4.0 International (CC-BY 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). To pomeni, da je ponovna uporaba dovoljena, če je ustrezno naveden vir in so označene morebitne spremembe.

Za uporabo ali reprodukcijo elementov, ki niso v lasti Evropske unije, je morda treba za dovoljenje zaprositi neposredno imetnike pravic.

Printed by Bietlot in Belgium

Ta revija je tiskana na recikliran papir v angleščini, bolgarščini, francoščini, grščini, italijanščini, nemščini, poljščini, romunščini in španščini. V 22 jezikih je na voljo na: http://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/publications/panorama-magazine/

Priprava vsebine te izdaje je bila končana aprila 2020.

FOTOGRAFIJE (STRANI):

Naslovnica: © ELI-HU Non-Profit Ltd;

Stran 3: © Evropska unija;

Stran 4: © Evropska unija;

Stran 5: © Evropska unija;

Stran 6: © iStock/homydesign;

Stran 7: © iStock/ Kbarzycki;

Stran 8: Levo © Family Park; na sredini © Baptiste Almodovar; desno © Αγγελος Σακκάς;

Stran 9: © Evropska unija;

Stran 13: © iStock/ scyther5;

Stran 14: © Pole pédiatrique de Cerdagne, ALEPPA/Marion Cordier, Thierry Calvat;

Stran 15: © Zastrzezone/Adam Wolosz;

Stran 16: © iStock/gui00878;

Stran 19: © EEN;

Stran 20: © Organ upravljanja, operativni program Prometna infrastruktura, okolje in trajnostni razvoj

Stran 23: © iStock/scyther5;

Stran 24: © iStock/courtneyk;

Stran 25: © iStock/gorodenkoff;

Stran 26: © Iskra Tsankova;

Stran 27: © Evropska unija;

Stran 28: © iStock/Andrey Danilovich;

Stran 29: © iStock/gorodenkoff;

Stran 30: © Ministrstvo za inovacije in tehnologijo, Madžarska;

Stran 32: Zgoraj © ELI-HU Non-profit Ltd;

spodaj © Direktorat za gospodarjenje z vodami v osrednji regiji reke Tise;

Stran 34: Zgoraj © KITE Agricultural Service and Trade Corp; spodaj © Kreativ Tanácsadó Központ Kft;

Stran 35: Zgoraj © Kreativ Tanácsadó Központ Kft; spodaj © DicomLAB Dental Kft;

Stran 38 © iStock/Varijanta;

Stran 39 © Interact;

Stran 42 © Fundacija Centrum Balticum;

Stran 43 © Poho2030;

Stran 44 © iStock/MartinPrescott;

Stran 45 © TalTech 2019;

Stran 46 © iStock/Daniel Kloe.

OHRANITE STIKE

ec.europa.eu/regional_policy
cohesiondata.ec.europa.eu

@EUinmyRegion

EUinmyRegion

[flickr.com/euregional](https://www.flickr.com/euregional)

EUinmyRegion

euinmyregion

ec.europa.eu/commission/commissioners/2019-2024/ferreira_en
[@ElisaFerreiraEC](https://twitter.com/ElisaFerreiraEC)

Urad za publikacije
Evropske unije

Evropska komisija
Generalni direktorat za regionalno in mestno politiko
Komunikacije – Agnès Monfret
Avenue de Beaulieu/Beaulieulaan 1 – B-1160 Bruxelles/Brussel
E-pošta: regio-panorama@ec.europa.eu